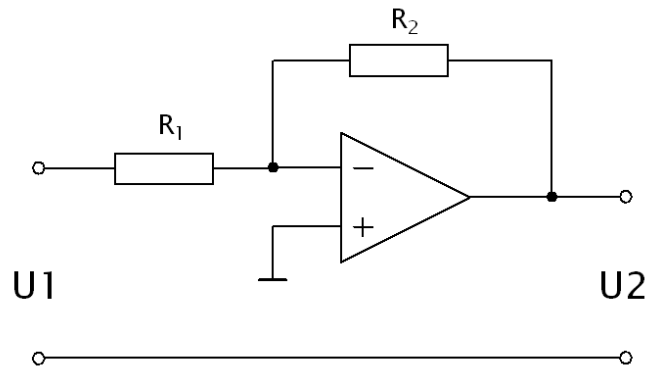

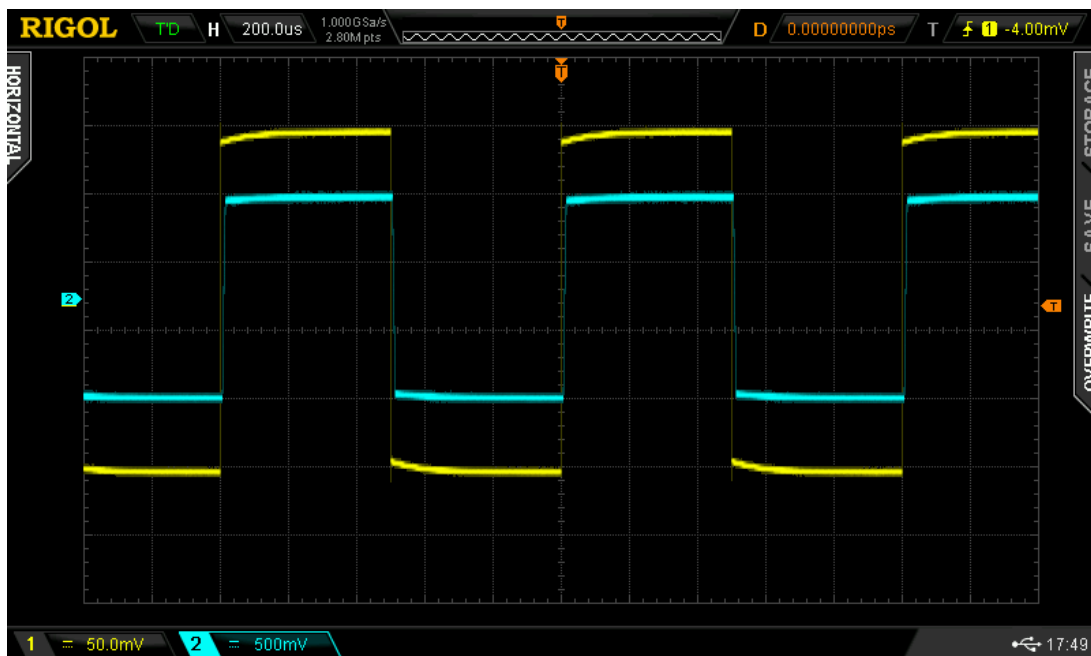
2.1 Proporcionální člen

Úkol: Zjistěte, jaké jsou rozdíly přechodových charakteristik v zapojení proporcionálního členu pomocí bloku AMPLIFIER a bloku PID CONTROLLER stavebnice RC2000.

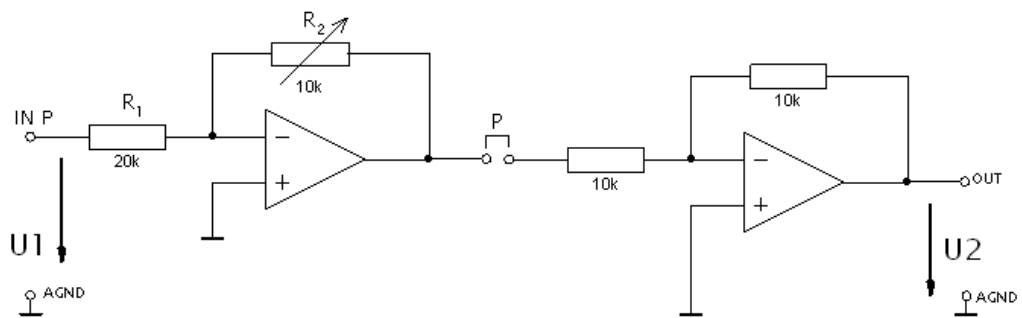
Obrázek 48: Proporcionální člen schéma

Postup: Zapojili jsme invertující zesilovač na bloku amplifier podle obrázku 48. Na zdroji signálu nastavili tvar signálu *square* velikost 5V frekvenci 100Hz a stiskli tlačítko OUTPUT. Hroty osciloskopu připojili na vstup a výstup zesilovače. Na osciloskopu zobrazili přechodovou charakteristiku, kterou jsme uložili na přenosné médium k dalšímu použití podle návodu. Výstup z osciloskopu je na obrázku 49.

Obrázek 49 : P-člen osciloskop

Za použití modulu PID CONTROLLER zapojili proporcionální člen, viz obrázky 50 a 51.

Obrázek 50 : P člen schéma PID controller

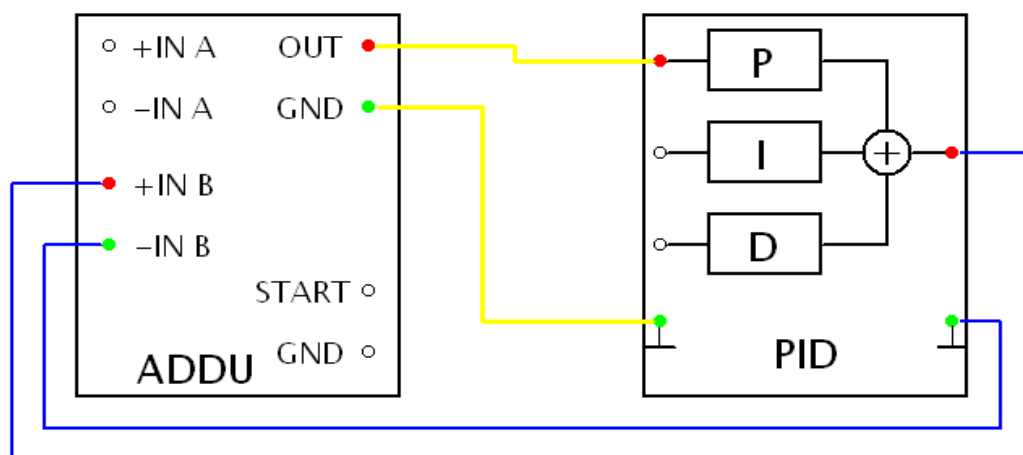
Spustili jsme program rc2000 – Oscilloskope+Gen.

Vybrali vstupní skokovou funkci 2,5V v panelu **output** otevřeli soubor *skok1.aio* potvrdili kliknutím na tlačítko **open**.

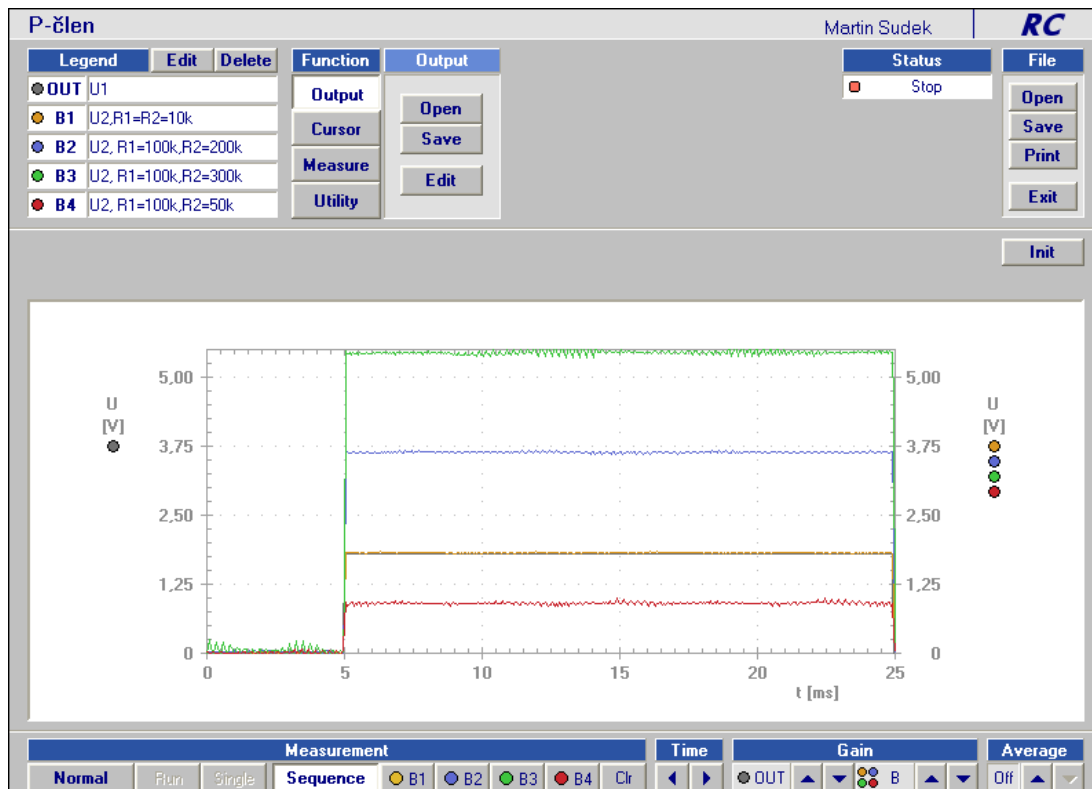
Měření provedli pro následující hodnoty odporů, viz tabulka 23.

Tabulka 23 : Hodnoty odporu rezistorů proporcionální člen

R ₁	R ₂
10 kΩ	10 kΩ
100 kΩ	200 kΩ
100 kΩ	300 kΩ
100 kΩ	50 kΩ

Obrázek 51 : Zapojení měřícího obvodu P-člen

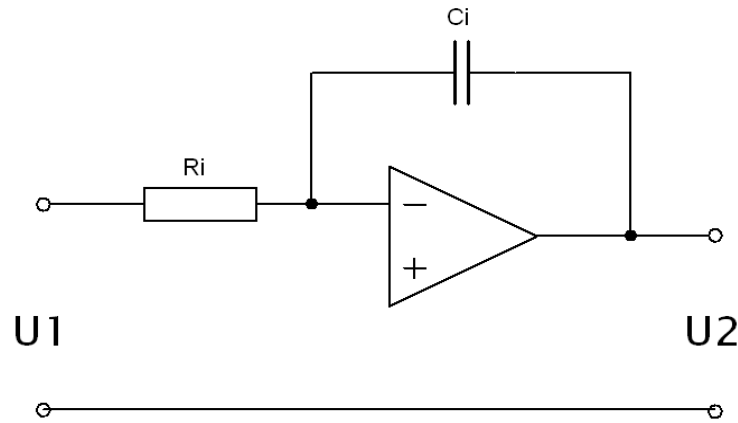

Obrázek 52 : P-člen RC didactic

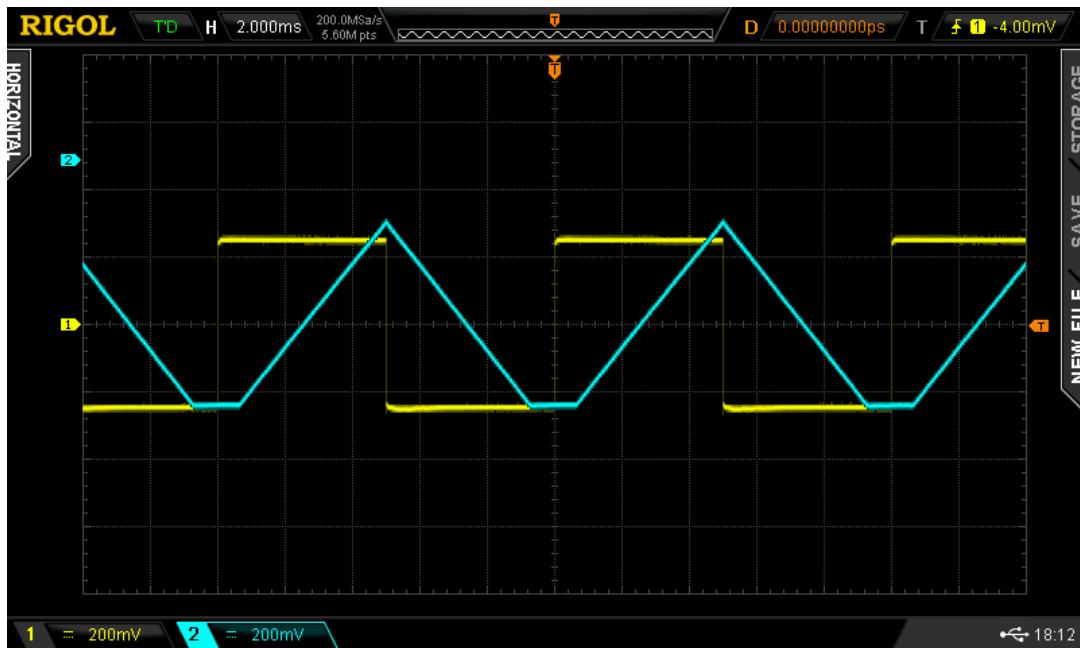
Závěr: Jak můžeme vidět z průběhů zobrazených na obrázcích 49 a52. Na obou se jedná o stejný tvar průběhu, což potvrzuje tvrzení o shodnosti obou zapojení.

2.2 Integrovační člen I

Úkol: Zjistěte, jaké jsou rozdíly přechodových charakteristik v zapojení integrovačního členu pomocí bloku *AMPLIFIER* a bloku *PID CONTROLLER* stavebnice RC2000.

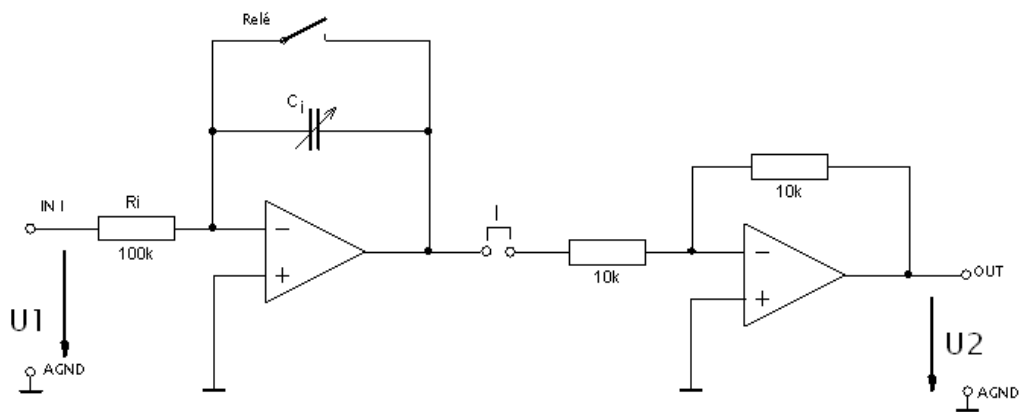

Postup: Zapojili jsme invertující zesilovač na bloku *amplifier* podle obrázku 53. Na zdroji signálu nastavili tvar signálu *square* velikost 5V frekvenci 100Hz a stiskli tlačítko OUTPUT, které potvrdí vaše nastavení a signál vyšle na výstup zdroje. Hroty osciloskopu připojili na vstup a výstup zesilovače. Na osciloskopu zobrazili přechodovou charakteristiku, kterou jsme uložili na přenosné médium k dalšímu použití podle návodu. Výstup z osciloskopu je na obrázku 54.

Obrázek 54 : I člen osciloskop

Za použití modulu *PID CONTROLLER* zapojili integrovační člen, viz obrázky 55 a 56.

Obrázek 55 : I člen schéma PID controller

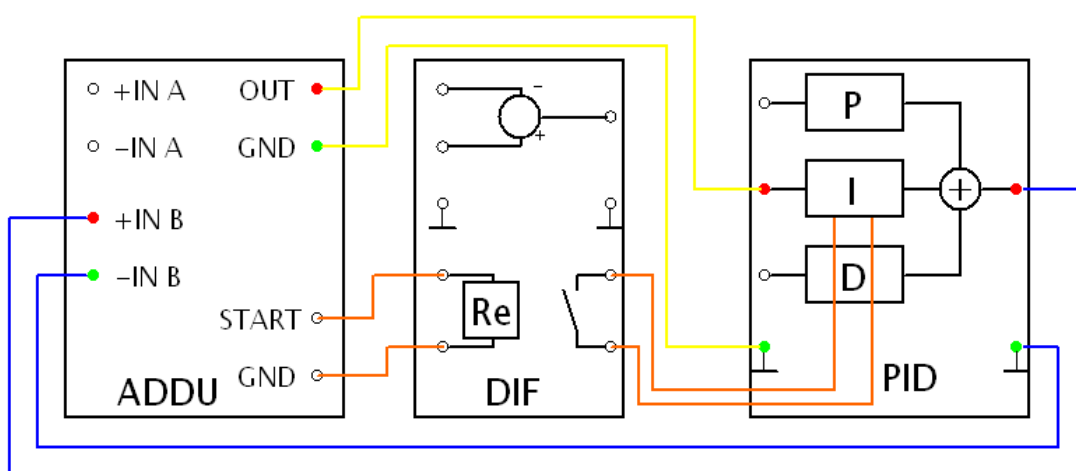
Spustili jsme program rc2000 – Oscilloskope+Gen.

Vybrali vstupní skokovou funkci 2,5V v panelu **output** otevřeli soubor *skok1.aio* potvrdili kliknutím na tlačítko **open**.

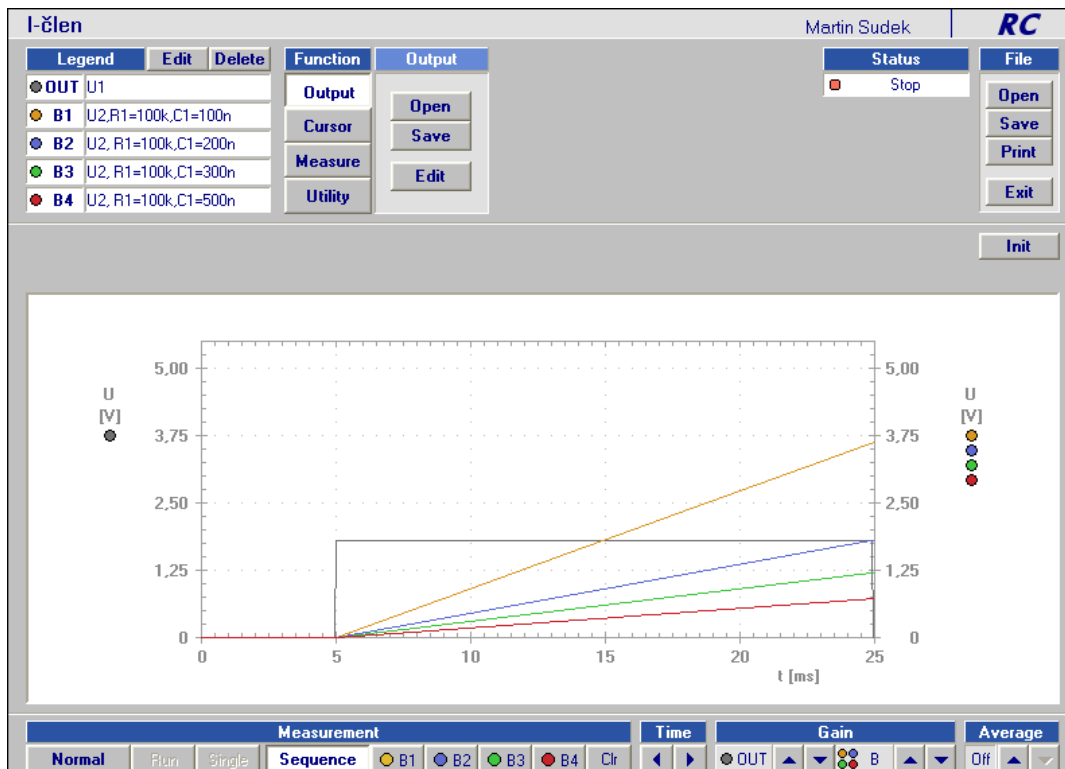
Měření jsme provedli pro následující hodnoty kondenzátorů, viz tabulka 24

Tabulka 24 : Hodnoty kapacit kondenzátorů I-člen

Měření	C_i [nF]
1	100
2	200
3	300
4	500

Obrázek 56 : Zapojení měřícího obvodu I-člen

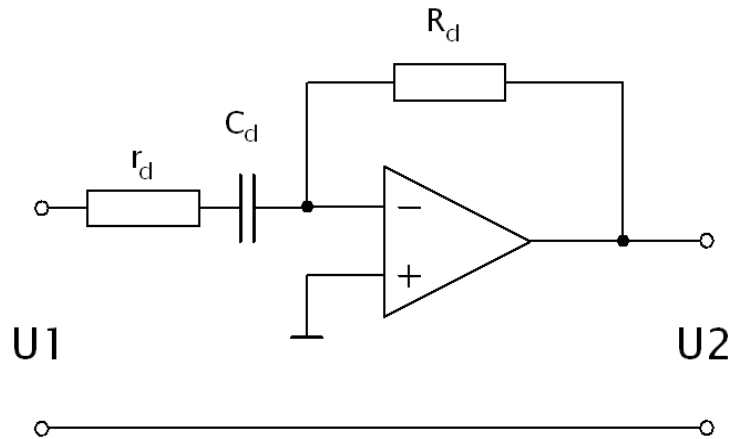

Obrázek 57 : I-člen RC didactic

Závěr: Jak můžeme vidět z průběhů zobrazených na obrázcích 49 a 57. Na obou se jedná o stejný tvar průběhu, což potvrzuje tvrzení o shodnosti obou zapojení.

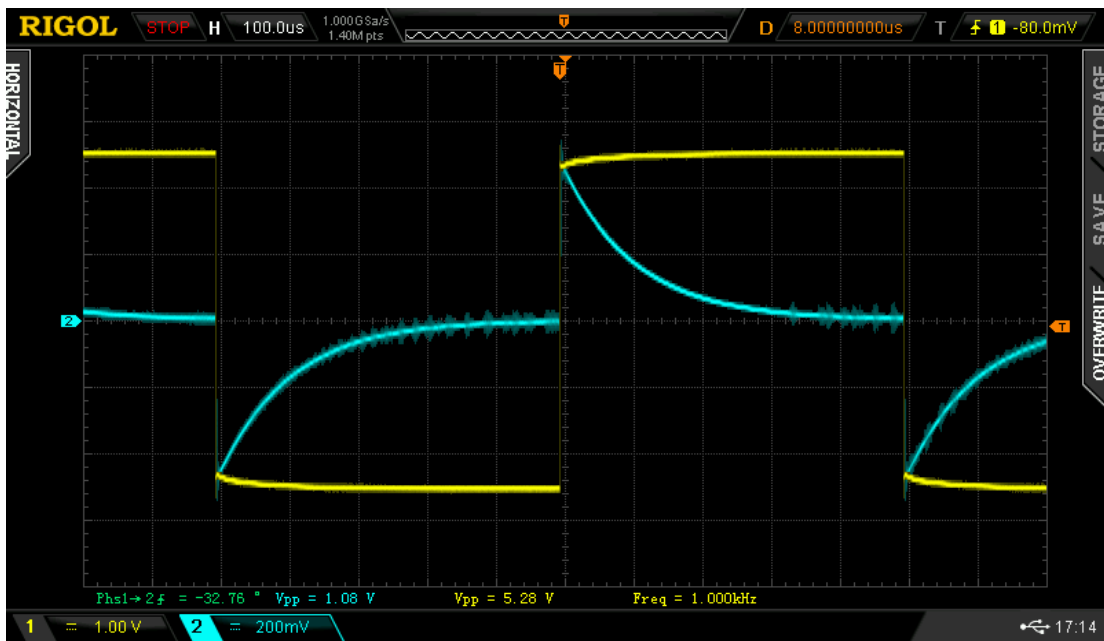
2.3 Derivační člen D-T1

Úkol: Zjistěte, jaké jsou rozdíly přechodových charakteristik v zapojení derivačního členu pomocí bloku *AMPLIFIER* a bloku *PID CONTROLLER* stavebnice RC2000

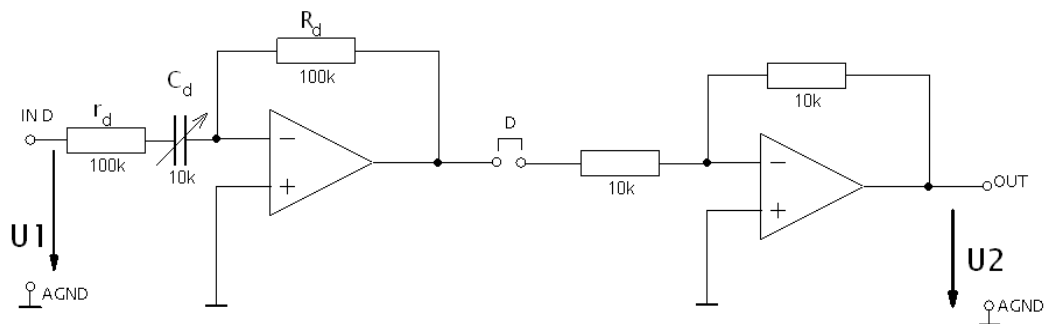
Obrázek 58 : Schéma zapojení D-T1

Postup: Zapojili jsme invertující zesilovač na bloku *amplifier* podle obrázku 58. Na zdroji signálu nastavili tvar signálu *square* velikost 5V frekvenci 100Hz a stiskli tlačítko OUTPUT, které potvrdí vaše nastavení a signál vyšle na výstup zdroje. Hroty osciloskopu připojili na vstup a výstup zesilovače. Na osciloskopu zobrazili přechodovou charakteristiku, kterou jsme uložili na přenosné médium k dalšímu použití podle návodu. Výstup z osciloskopu je na obrázku 59.

Obrázek 59 : D-T1 osciloskop

Za použití modulu *PID CONTROLLER* zapojili derivační člen, viz obrázky 60 a 61.

Obrázek 60 : D-T1 člen schéma PID controller

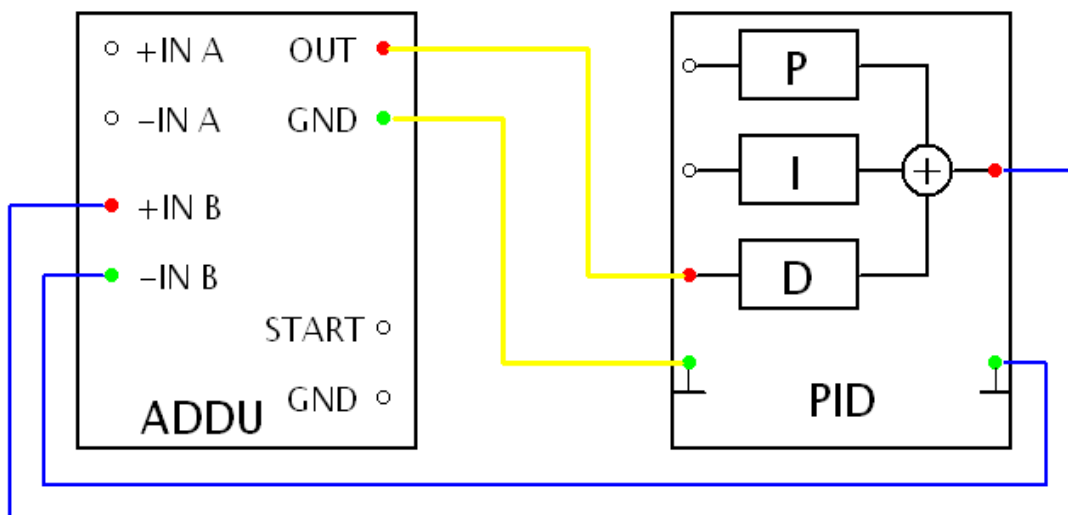
Spustili jsme program rc2000 – Oscilloskope+Gen.

Vybrali vstupní skokovou funkci 2,5V v panelu **output** otevřeli soubor *skok1.aio* potvrdili kliknutím na tlačítko **open**.

Měření proved'te pro následující hodnoty kondenzátorů, viz tabulka 25

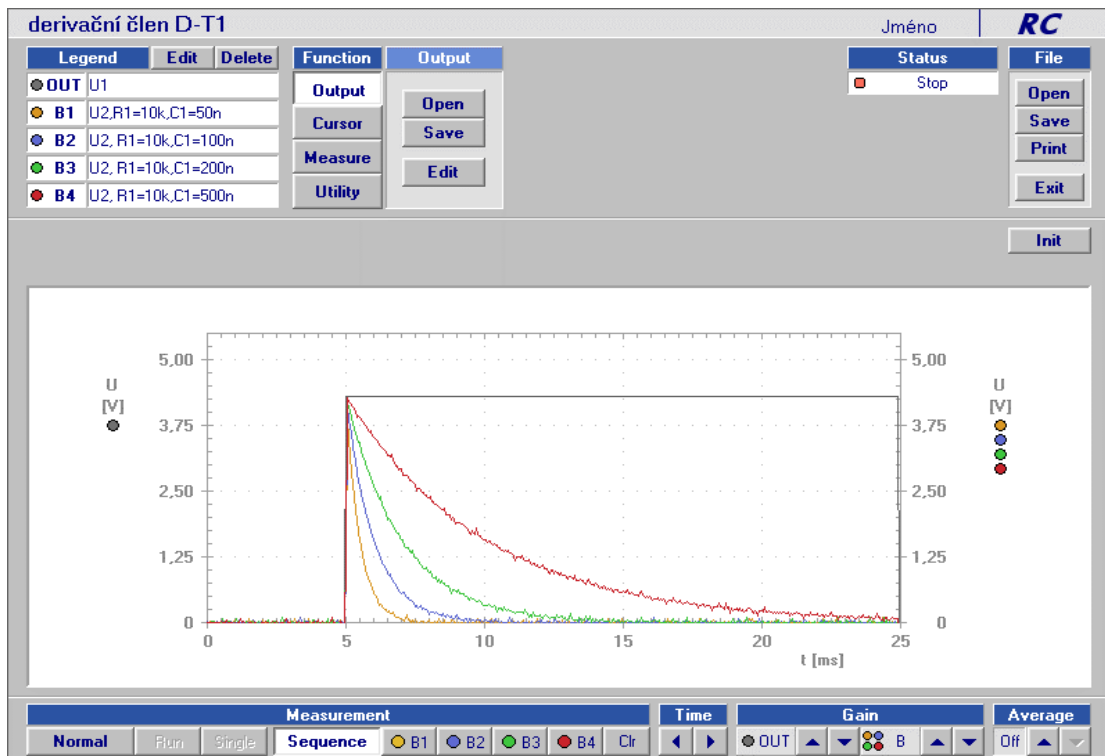
Tabulka 25 : : Hodnoty kapacit kondenzátorů D-T1 člen

Měření	C_d [nF]
1	50
2	100
3	200
4	500

Obrázek 61 : Zapojení měřicího obvodu D-T1

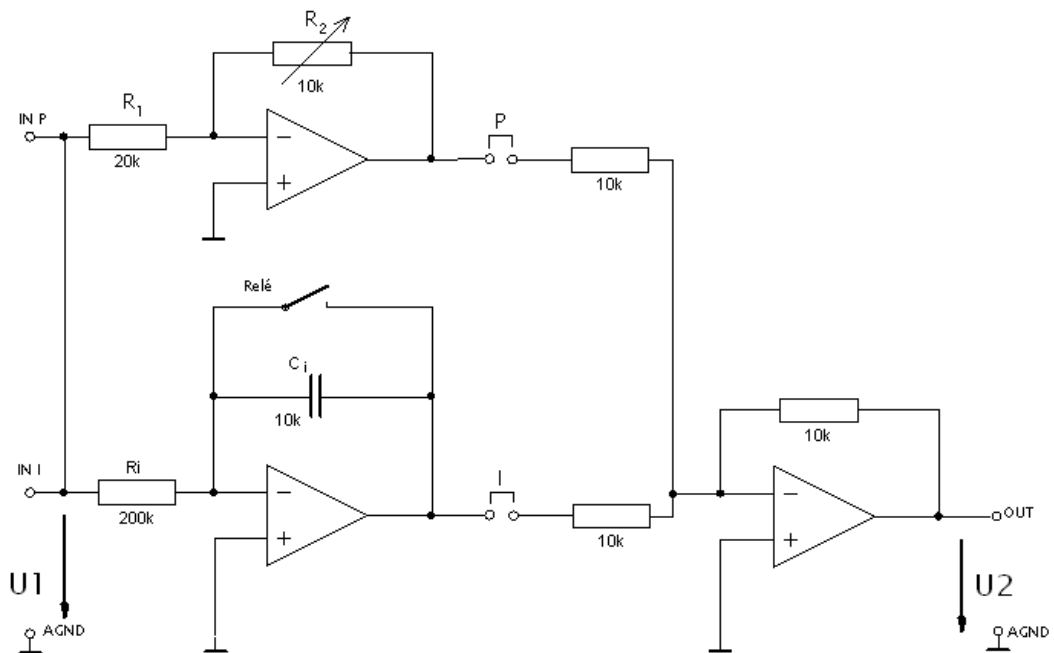

Obrázek 62 : D-T1 RC didactic

Závěr: Jak můžeme vidět z průběhů zobrazených na obrázcích 59 a 62. Na obou se jedná o stejný tvar průběhu, což potvrzuje tvrzení o shodnosti obou zapojení.

2.4 PI člen

Zapojte PI člen a zobrazte jeho přechodové charakteristiky pro různá nastavení.

Obrázek 63 : PI člen PID controller

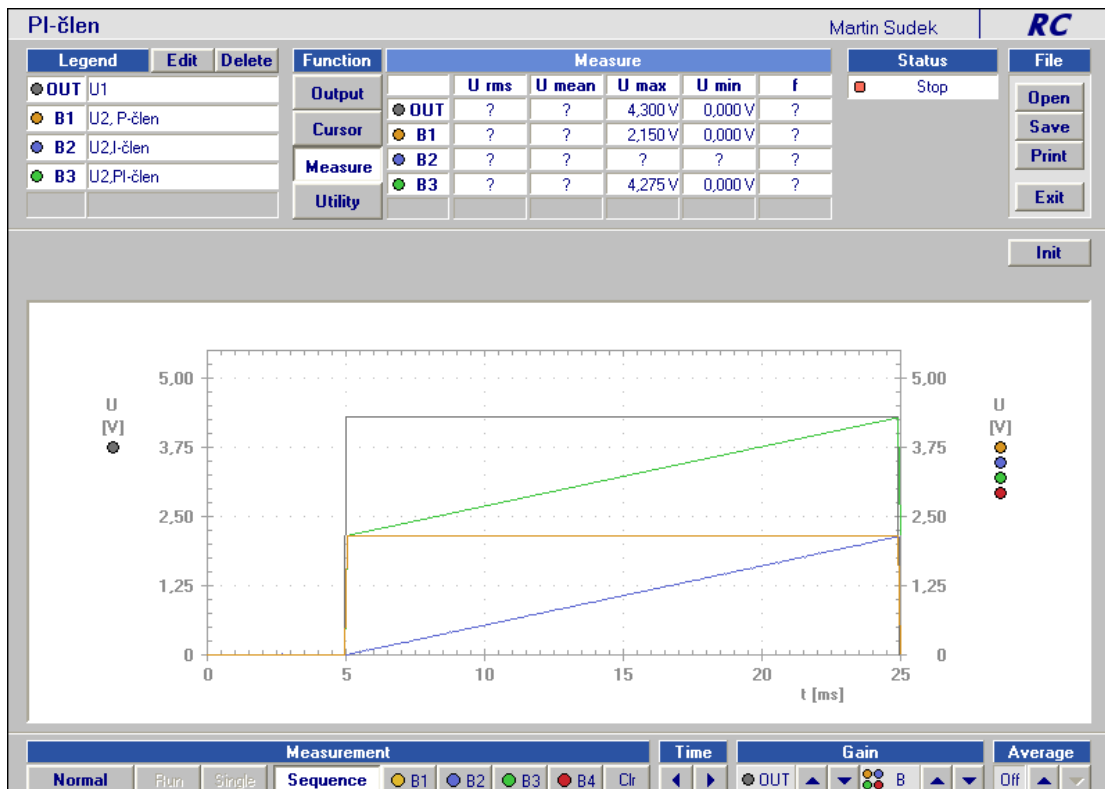
Spustili jsme program rc2000 – Oscilloskope+Gen.

Vybrali vstupní skokovou funkci 2,5V v panelu **output** otevřeli soubor *skok1.ao* potvrdili kliknutím na tlačítko **open**.

Tabulka 26 : PI člen měření

Měření	C_d [nF]
1	Zapojen pouze P člen
2	Zapojen pouze I člen
3	Zapojen PI člen

Po zapojení obvodu podle schématu na obrázku 63 jsme zvolili hodnoty prvního měření, podle prvního řádku tabulky 26. Po zaznamenání průběhu a změně nastavení jsme pokračovali v měření v dalších nastavení obvodu.

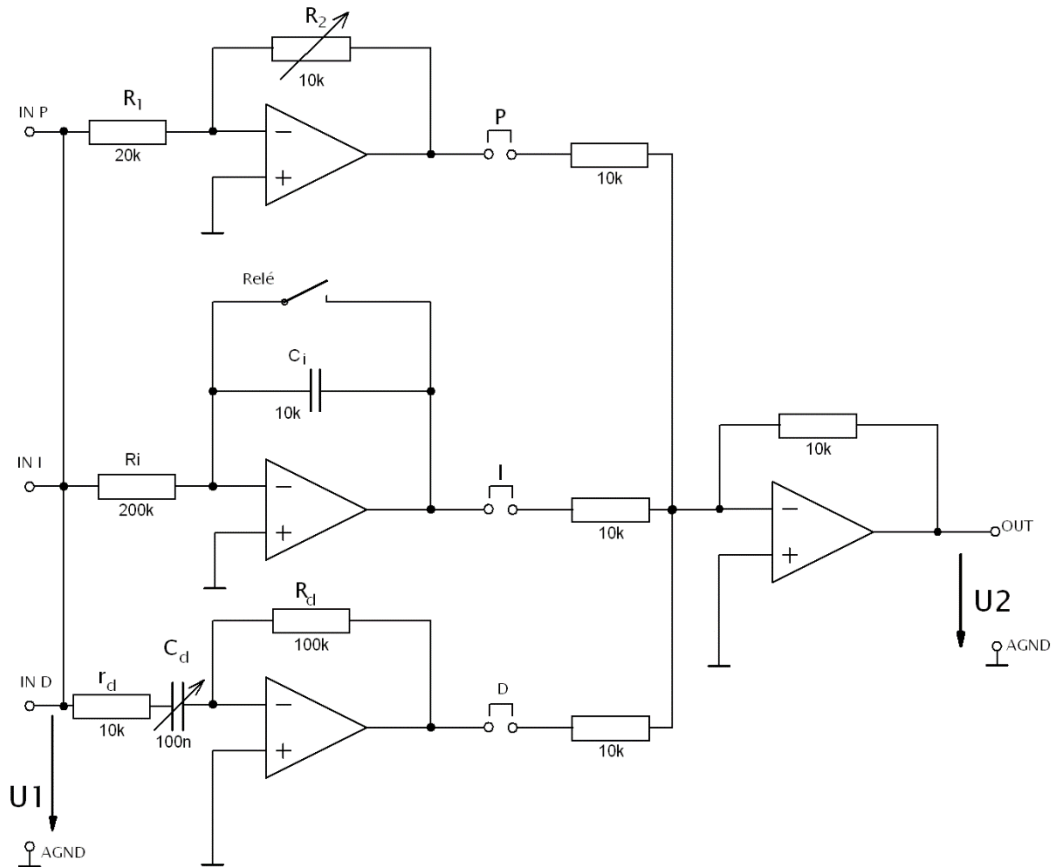

Obrázek 64 : PI člen RC didactic

Závěr: Průběhy na obrázku 64 zobrazují žlutou barvou zapojení pouze P-členu, modře I-členu a zeleně jejich kombinaci. Výsledek odpovídá přechodovým charakteristikám jednotlivých prvků systému

2.5 PID-T1 člen

Úkol: Zapojte podle schématu na obrázku 65 a blokovém schématu na obrázku 66. Provedte postupně všechna měření z tabulky 27. Naměřené charakteristiky vyhodnoťte na rychlost reakce na změnu a vhodnost použití při regulaci jakých soustav.

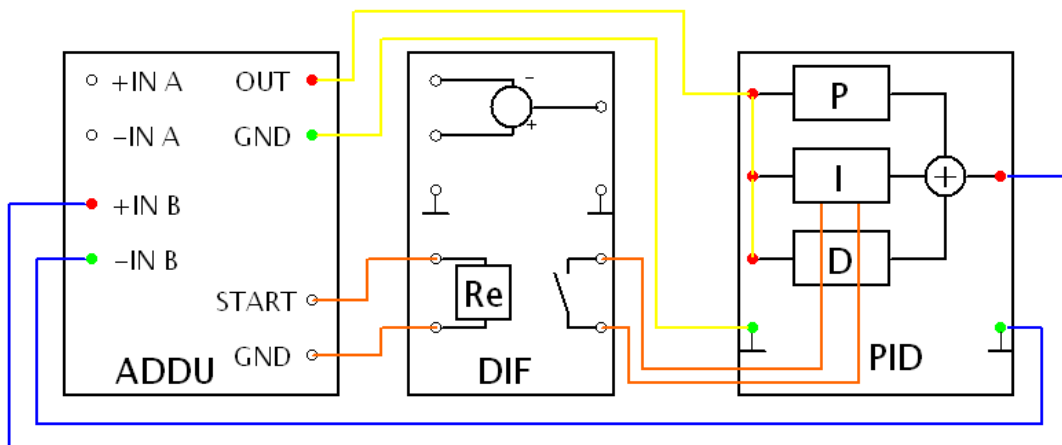

Obrázek 65 : PID-T1

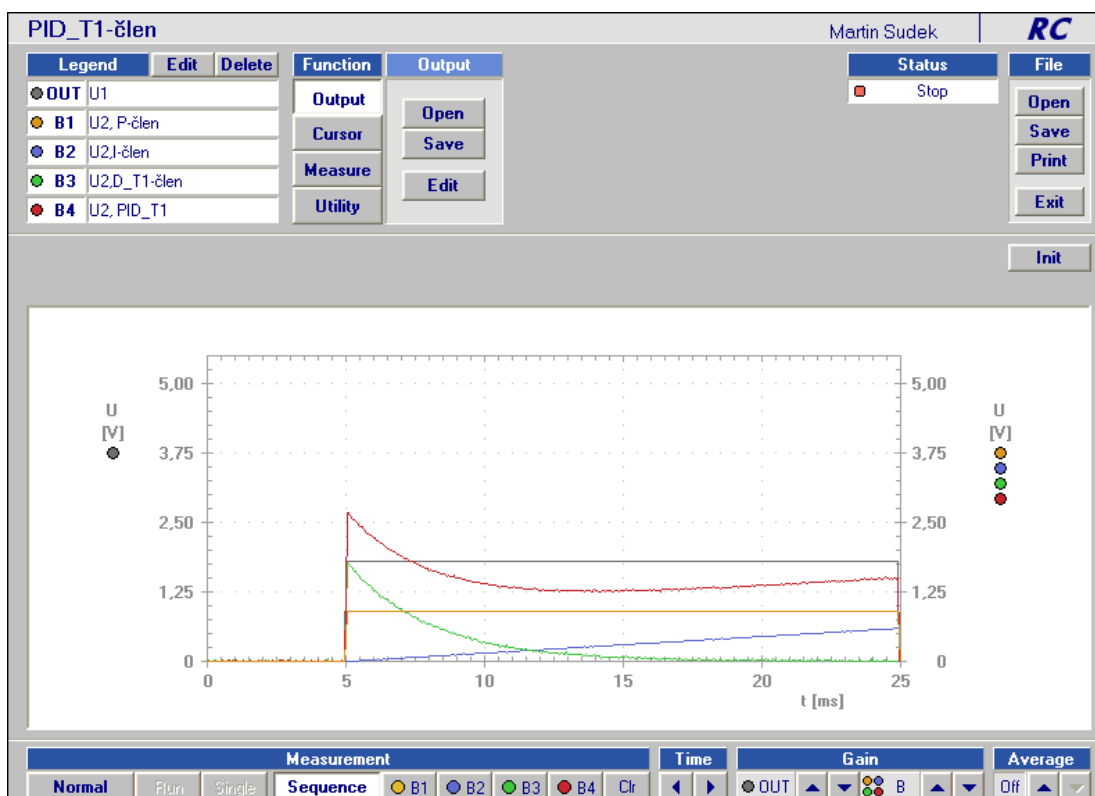
Postup: Zapojili jsme obvod podle schématu. Spustili program rc 2000 a započali první měření podle tabulky 27. Postupně jsme zaznamenali všechna měření.

Tabulka 27 : PID-T1 jak nastavit měření

Měření	C_d [nF]
1	Zapojen pouze P člen
2	Zapojen pouze I člen
3	Zapojen pouze D-T1 člen
4	Zapojeny PID-T1

Obrázek 66 : PID-T1 měřící obvod

Obrázek 67 : PID-T1 RC didactic

Závěr: Při tomto měření jsme, při stejném nastavení systému, postupně zaznamenali průběhy P, I, D-T1 a PID-T1. Tato úloha poukazuje na rozdíly funkce jednotlivých členů.

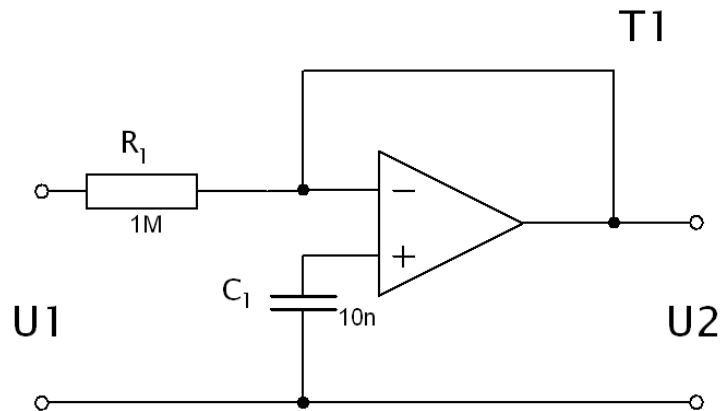
Využití jednotlivých členů:

P méně náročné aplikace, menší změny regulované veličiny

- I výstupní veličina se mění rychlostí úměrnou velikosti regulační odchylky schopnost odstranit trvalou regulační odchylku regulátor typu P
- D-T1 používá se všude tam kde P, je rychlejší
- PID-T1 nejnáročnější aplikace, velké a rychlé změny regulované veličiny

2.6 Zpoždovací člen T1

Zapojili jsme obvod podle schématu na obrázku 68. Spustili program rc 2000 a

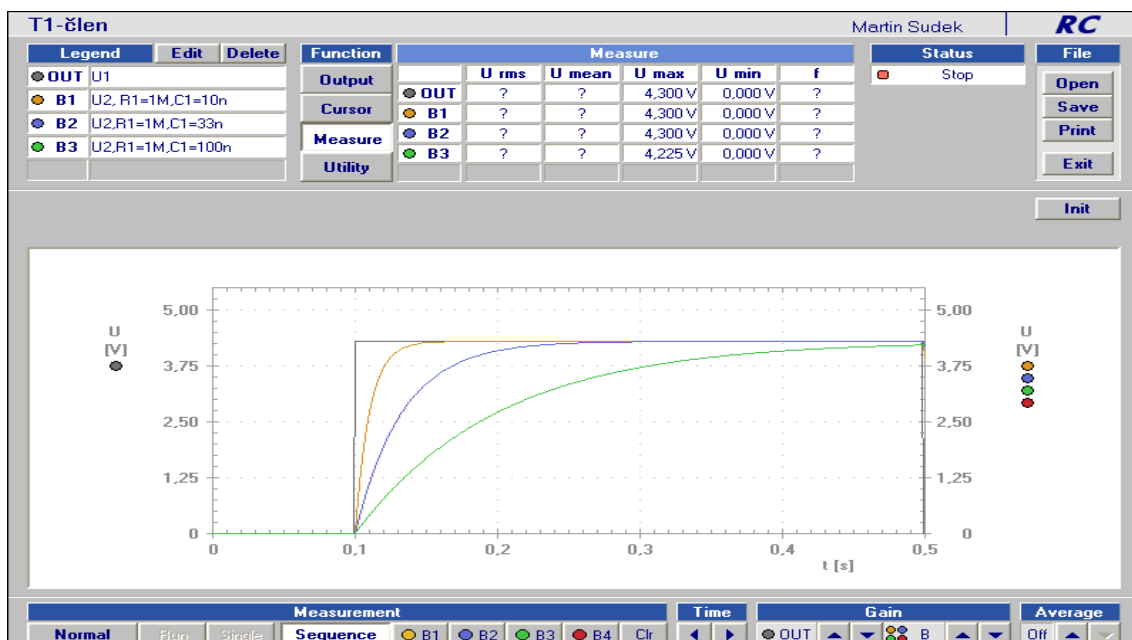
Obrázek 68 : Schéma zapojení T1

postupně zobrazili průběhy všech měření, nastaveno podle tabulky 28 zpoždovacího členu.

Zobrazili průběhy pro hodnoty $R_1=1\text{M}\Omega$ a C_1 v tabulce.

Tabulka 28 : Nastavení T1

Měření	C_1 [nF]
1	10
2	33
3	100

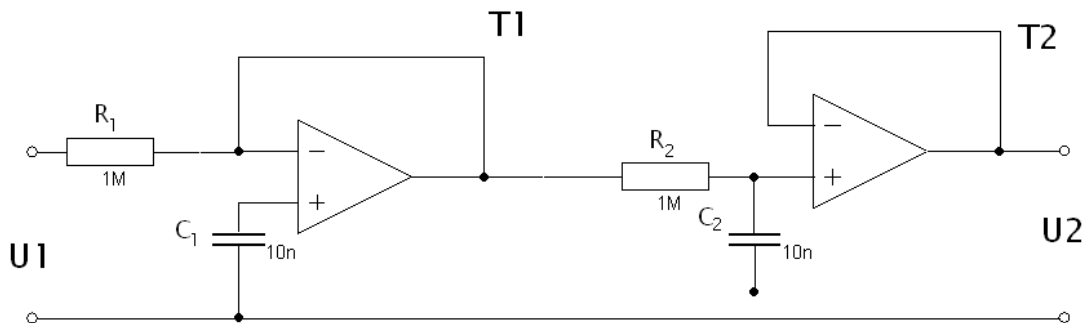

Obrázek 69 : T1 RC didactic

Závěr: Na průbězích je názorně zobrazena úměra, mezi velikostí kapacity kondenzátoru a velikostí zpoždění.

2.7 Zpožd'ovací člen T2

Zapojili jsme obvod podle obrázku 70 a spustili program rc 2000.

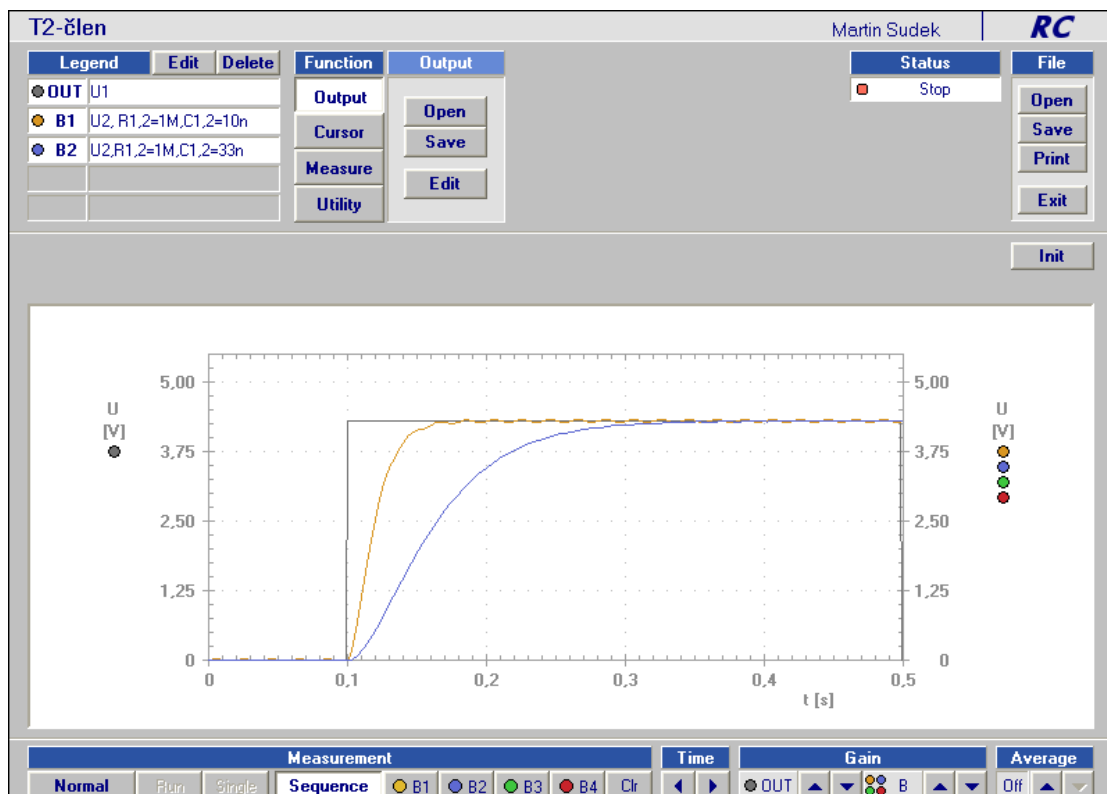

Obrázek 70 : Schéma zapojení zpožd'ovací člen T2

Zobrazili jsme charakteristiky pro nastavení systému popsaného v tabulce 29.

Tabulka 29 : Nastavení měření T2

R ₁ , R ₂ [MΩ]	C ₁ , C ₂ [nF]
1	10
1	33

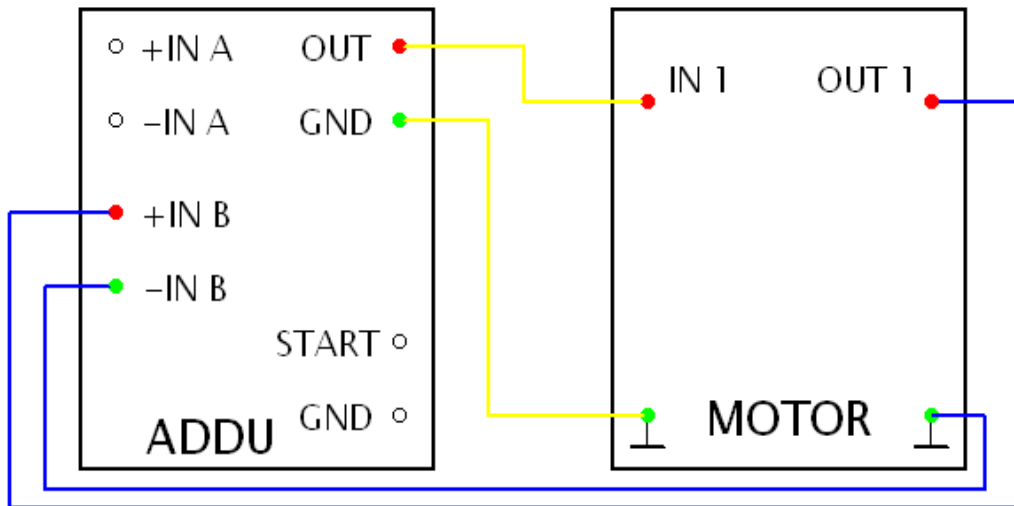
Obrázek 71 : T2 RC didactic

Závěr: Při nastavení větších kapacit kondenzátorů, se začíná charakteristika tvarovat do písmene S. Doba náběhu a doba průtahu.

2.8 Identifikace soustavy Motor-Generátor

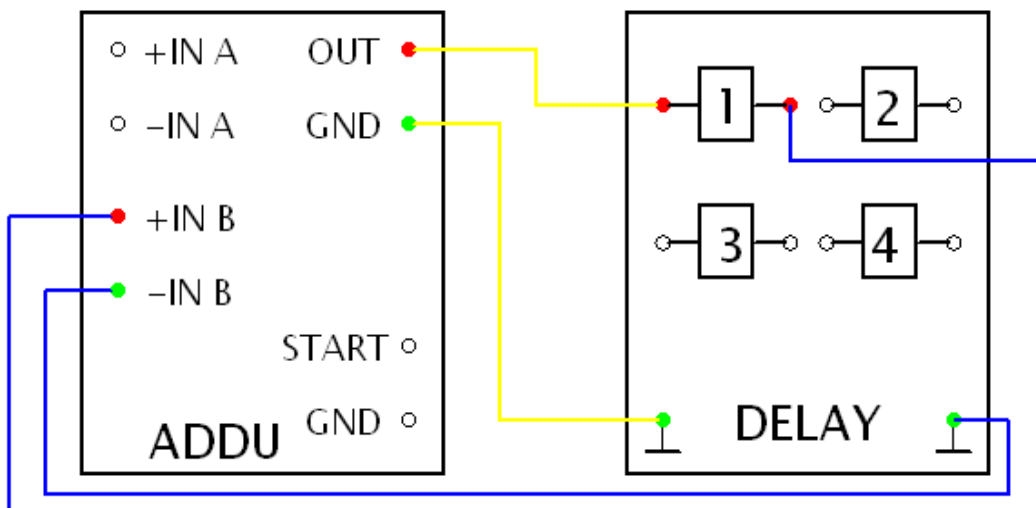
Identifikace regulační soustavy se provádí porovnáním soustavy se zpožďovacím členem. Cílem je najít co nejlepší shodu v přechodových charakteristikách. Potom lze předpokládat, že obě soustavy se budou chovat obdobně i v regulačním obvodu.

Obrázek 72 : Měřící obvod identifikace soustavy motor-generátor

Pro vstupní skokovou funkci (5,0V) v panelu **output** otevřete soubor *skok2.ai* pomocí tlačítka **Open**.

Nastavení zpožďovacího členu T1 ($R_1=1M$, $C_1=C$ DEC)

Obrázek 73 : Měřící obvod Identifikace soustavy zpožďovací člen

Postup: Zapojili jsme obvod podle obrázku 72 a zaznamenali charakteristiku pro soustavu motor-generátor. Přepojili obvod podle schématu 73, nastavili hodnotu kapacity kondenzátoru C_1 na 40nF a v tomto okolí hledali nejpřesnější hodnotu. Tato hodnota je při optimálním překrytí obou průběhů.

Obrázek 74 : Identifikace soustavy RC didactic

Závěr: V našem případě došlo k nejlepšímu překrytí obou průběhů při výsledné hodnotě kapacity kondenzátoru C_1 44nF.

2.9 P regulátor

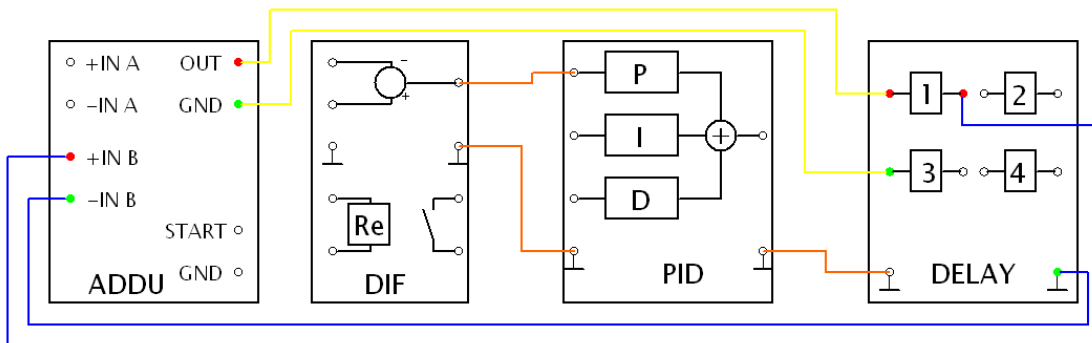
Úkol: Porovnejte zapojení zpoždovacího členu s proporcionálním regulátorem a bez regulátoru.

Připravte si bloky DIF, PID, DELAY, R DEC, C DEC

Tabulka 30 : Hodnoty P regulátor

P regulátor	Soustava T1
$R_1=1M\Omega$	$R_1=1M\Omega$
$R_2=20k\Omega$	$C_1\approx 40nF$

Velikost C_1 zvolte podle výsledku identifikace soustavy.

Obrázek 75 : Schéma zapojení T1 bez P regulátoru

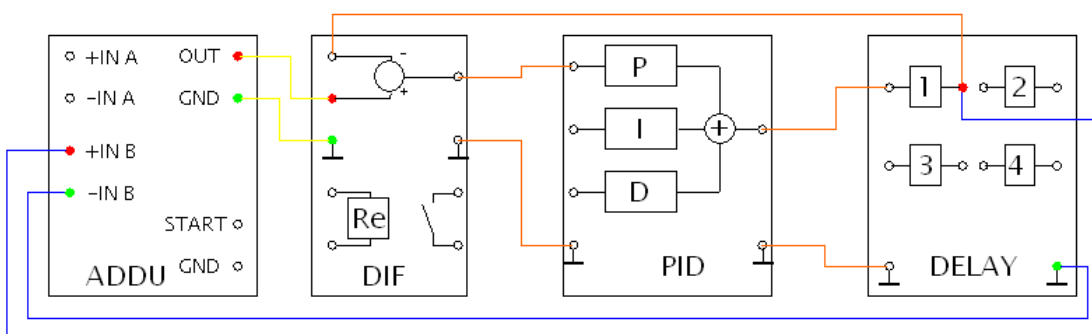
Spustili jsme program rc 2000 – Oscilloskope+Gen.

Pro toto měření jsme vytvořili skokovou funkci (3,75V) V panelu **UOUTPUT** zvolili **EDIT** a vytvořili potřebný skok. **Uložili** jako *skok3.ao*

Vytvořenou funkci načteli pomocí tlačítka **open** v panelu **OUTPUT**.

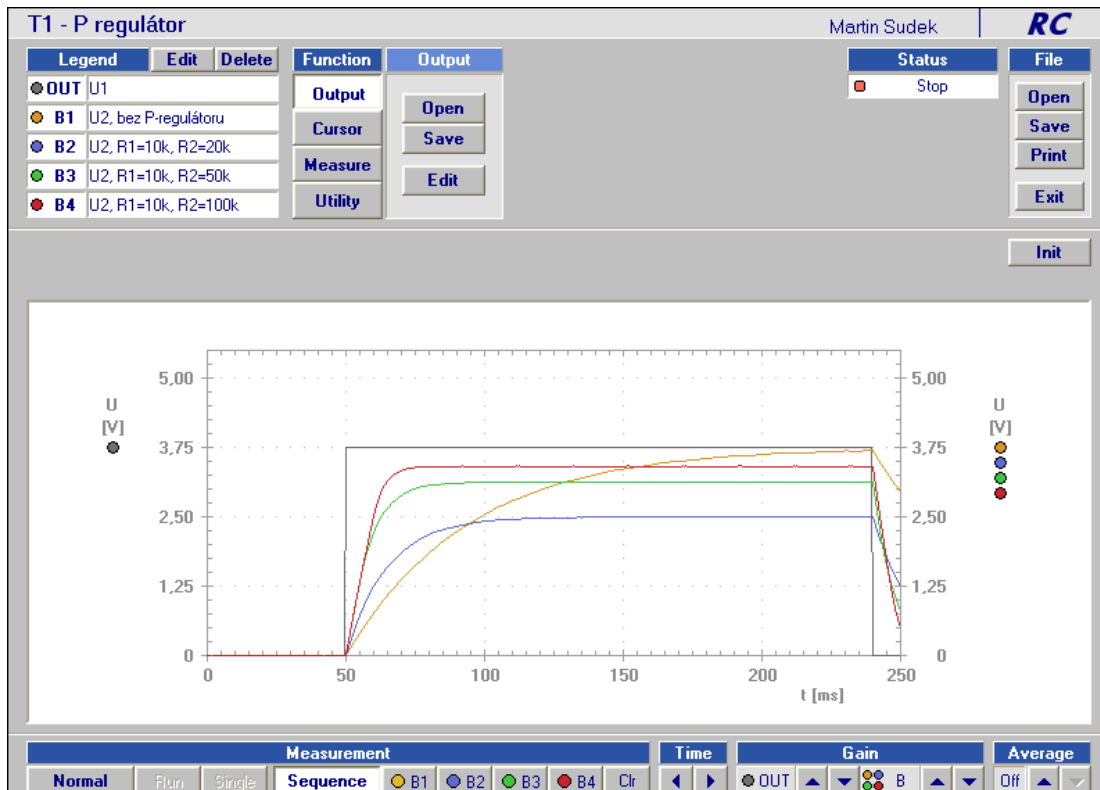
Tabulka 31 : Hodnoty P regulátor

Měření	Zapojení	P regulator
1	Zapojen T1 bez P regulátoru	
2	Zapojen T1 s P regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=20k\Omega$
3	Zapojen T1 s P regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$
4	Zapojen T1 s P regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=100k\Omega$

Obrázek 76 : Měřící obvod T1 s P regulací

Sestrojili jsme obvod podle obrázku 75. Zaznamenali jsme první průběh podle tabulky 31. Přepojili jsme obvod podle obrázku 76 a zaznamenali ostatní měření.

Obrázek 77 : T1-P regulátor RC didactic

Závěr: V této úloze jsme si vyzkoušeli tvorbu skokové funkce v programu rc 2000. Program se velice snadno ovládá a je intuitivní. Poměr velikostí odporů v proporcionálním členu má za následek rozdílně rychlé náběhy charakteristik.

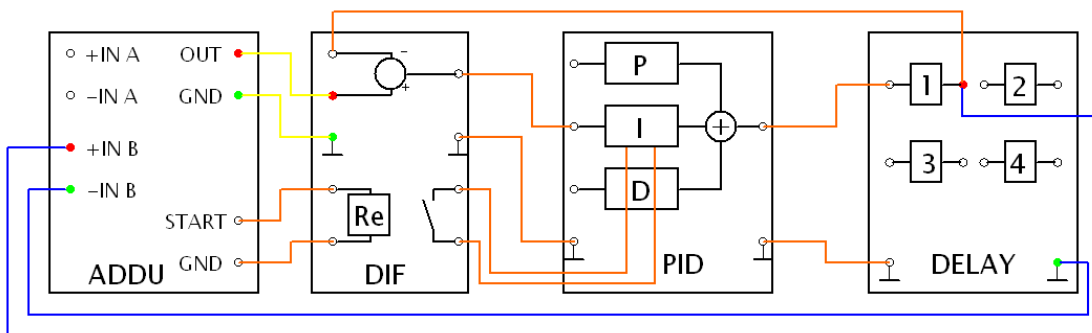
2.10 I regulátor

Úkol: Porovnejte zapojení zpoždovacího člen s integračním regulátorem a bez regulátoru.

Připravte si bloky DIF, PID, DELAY, R DEC, C DEC

Tabulka 32 : I regulátor

I regulátor	Soustava T1
$C_i=100\text{nF}$	$R_1=1\text{M}\Omega$
$R_i=20\text{k}\Omega$	$C_1\approx 40\text{nF}$

Obrázek 78 : Měřící obvod T1 bez I regulátoru

Velikost C_1 jsme zvolili podle výsledku identifikace soustavy.

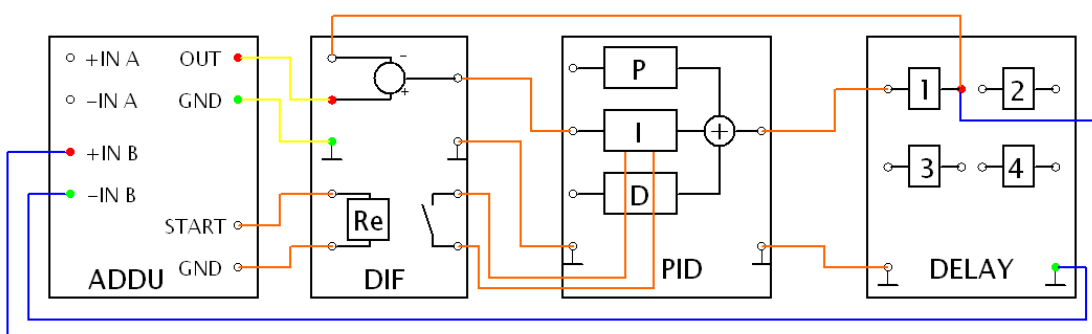
Spustili jsme rc 2000 – Oscilloskope+Gen.

V panelu output jsme našli, naši již dříve vytvořenou skokovou funkci *skok3.aio*.

Postupovali jsme stejně jako v předchozím měření.

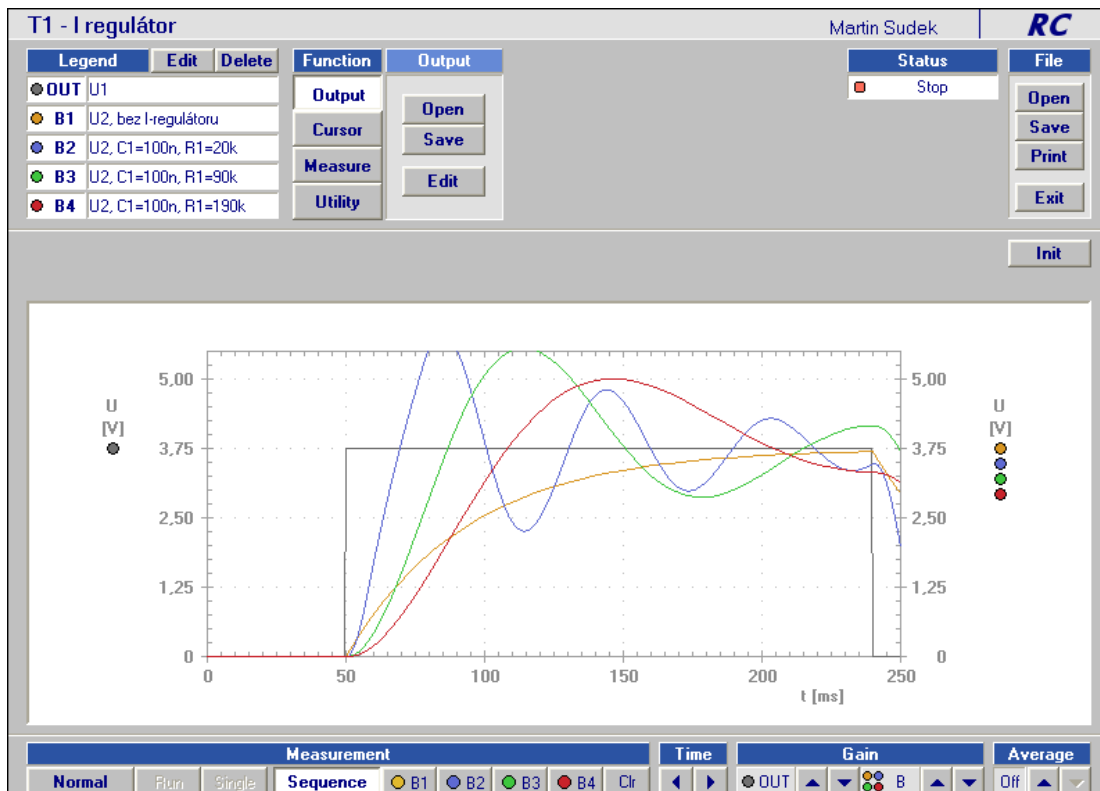
Tabulka 33 : Hodnoty I regulátoru

Měření	Zapojení	I regulator
1	Zapojen T1 bez I regulátoru	
2	Zapojen T1 s I regulátorem	$C_i=100\text{nF}$, $R_i=20\text{k}\Omega$
3	Zapojen T1 s I regulátorem	$C_i=100\text{nF}$, $R_i=90\text{k}\Omega$
4	Zapojen T1 s I regulátorem	$C_i=100\text{nF}$, $R_i=190\text{k}\Omega$

Obrázek 79 : Měřící obvod T1 s I regulátorem

Sestrojili jsme obvod podle obrázku 78. Zaznamenali jsme první průběh podle tabulky 33. Přepojili jsme obvod podle obrázku 79 a zaznamenali ostatní měření.

Obrázek 80 : T1-I regulátor RC didactic

Závěr: Zapojení bez regulátoru se pomalu blíží k požadované hodnotě. Zapojení s regulátorem, se podle velikosti odporu rezistoru jednou či vícekrát překmitne přes požadovanou hodnotu a postupně se ustálí.

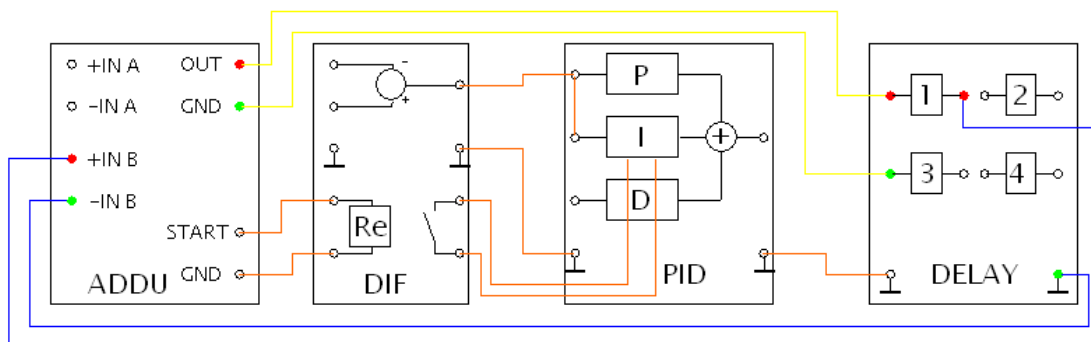
2.11 PI regulátor

Úkol: Porovnejte zapojení zpožd'ovacího člen s proporcionálně-integračním regulátorem a bez regulátoru.

Připravte si bloky DIF, PID, DELAY, R DEC, C DEC

Tabulka 34 : Parametry měření PI regulátor

P regulátor	I regulátor	Soustava T1
$R_1=10k\Omega$	$C_i=100nF$	$R_1=1M\Omega$
$R_2=50k\Omega$	$R_i=90k\Omega$ (R DEC)	$C_1\approx 40nF$

Obrázek 81 : Měřící obvod T1 bez PI regulátoru

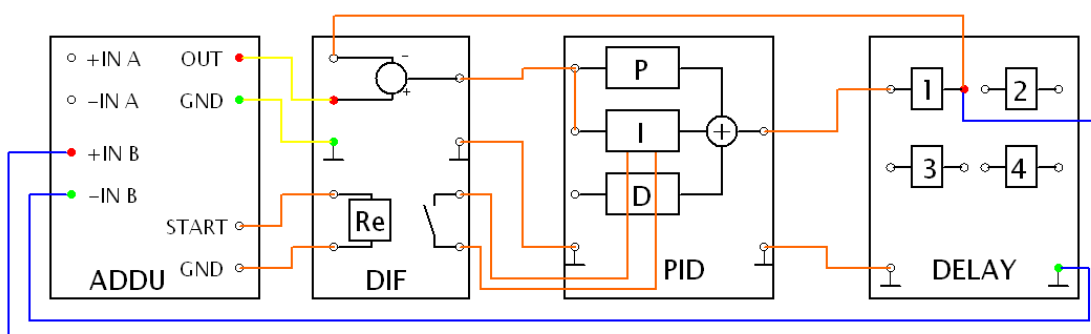
Postup: Velikost C_1 zvolte podle výsledku identifikace soustavy.

Zapojili jsme měřící obvod podle obrázku 81 v nastavení podle tabulky 34 a zaznamenali průběh v programu rc 2000.

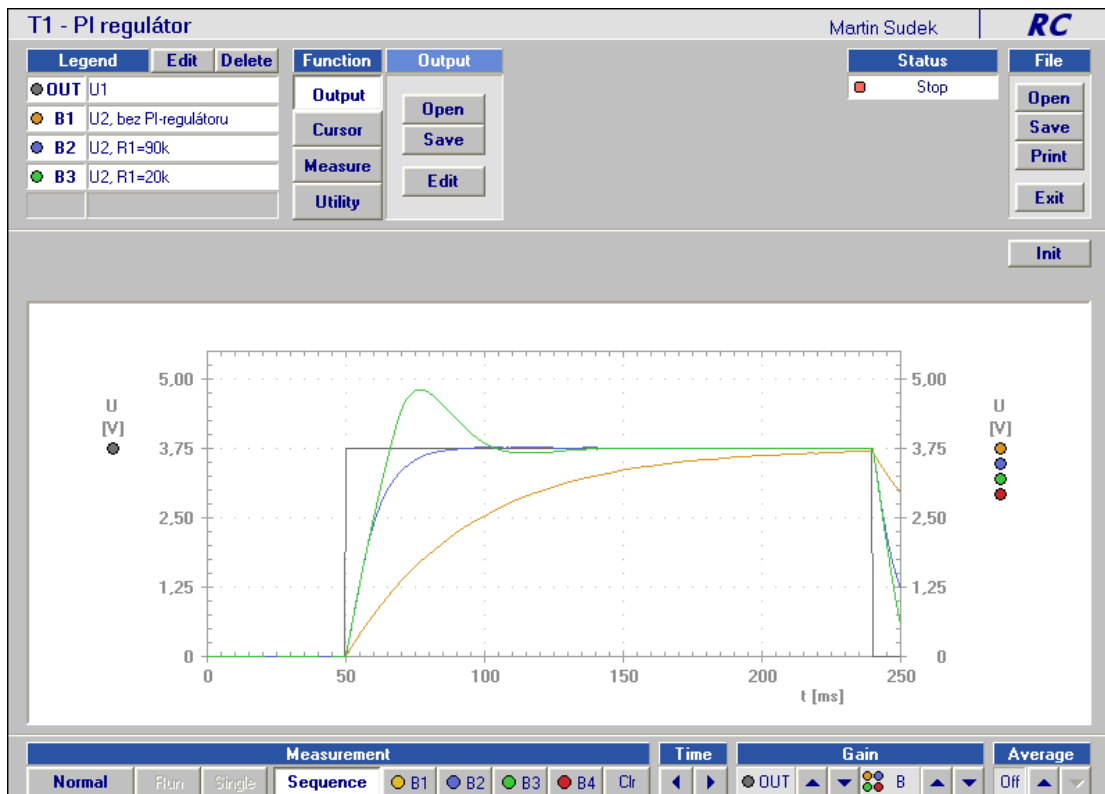
Tabulka 35 : Hodnoty měření PI regulátor

Zapojení	P regulátor	I regulátor
Zapojen T1 bez PI regulátoru		
Zapojen T1 s PI regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=90k\Omega$
Zapojen T1 s PI regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=20k\Omega$

Přepojili jsme měřící obvod podle obrázku 82 a v nastavení podle druhého a posléze třetího řádku tabulky 35 jsme vykonali požadovaná měření.

Obrázek 82 : Měřící obvod T1 s PI regulátorem

Obrázek 83 : T1-PI regulátor RC didactic

Závěr: Bez regulace se křivka pomalu přibližuje požadované hodnotě. S regulací průběh B2 dojde k aperiodické regulaci a B3 regulace s překmitem.

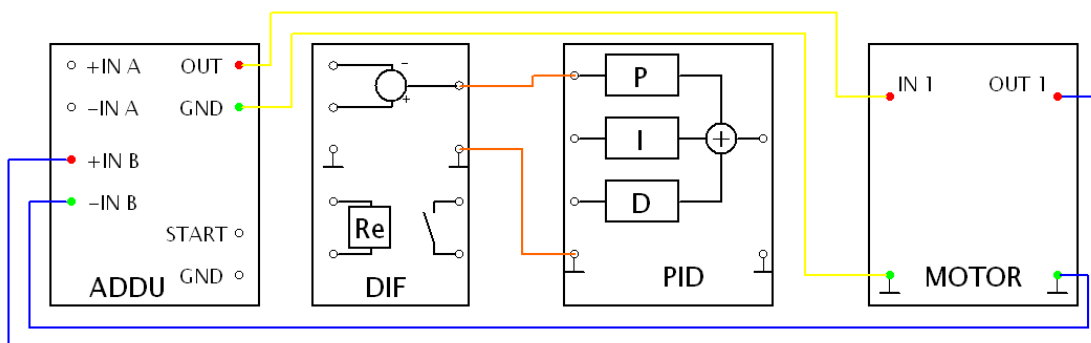
2.12 P regulátor soustava motor-generátor

Úkol: Porovnejte zapojení soustavy motor-generátor s proporcionálním regulátorem a bez regulátoru.

Připravte si bloky DIF, PID, MOTOR, R DEC

Tabulka 36 : Hodnoty P regulátor - motor

P regulátor
$R_1=10k\Omega$
$R_2=20k\Omega$ (R DEC)

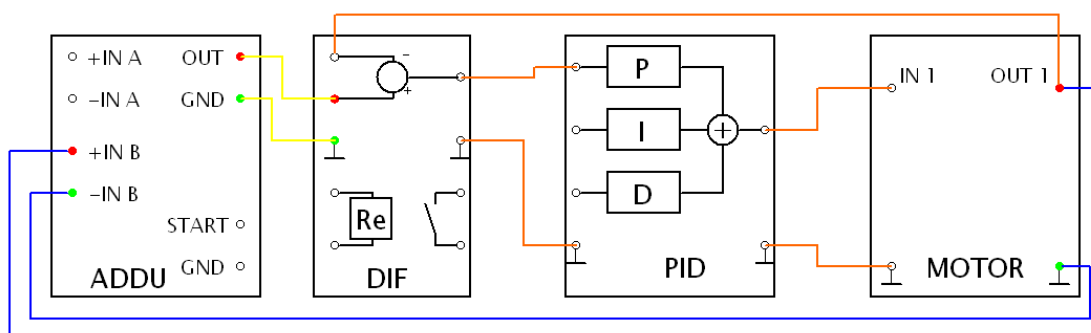

Obrázek 84 : Měřící obvod motor bez P regulátoru

Postup: Zapojili jsme obvod podle schématu na obrázku 84. Spustili program rc 2000 a v panelu **output** našli vytvořenou skokovou funkci *skok3.ai0*. Zaznamenali jsme první průběh podle první řádky tabulky 37.

Tabulka 37 : Hodnoty P regulátoru a jeho zapojení

Zapojení	P regulátor
Motor-Generátor bez P regulátoru	
Motor-Generátor s P regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=20k\Omega$
Motor-Generátor s P regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$
Motor-Generátor s P regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=100k\Omega$

Obrázek 85 : Měřící obvod MOTOR s P regulátorem

Přepojili jsme zapojení podle obrázku 85 a pokračovali dále podle tabulky 37. Průběhy jsou zaznamenány na obrázku 86.

Obrázek 86 : P motor-generátor RC didactic

Závěr: Zapojení bez regulátoru se pomalu přibližuje požadované hodnotě. Zapojení s regulací se podle poměru velikostí odporu rezistorů, buď rychleji, nebo pomaleji ustálí na hodnotě o trochu nižší nežli je hodnota požadovaná.

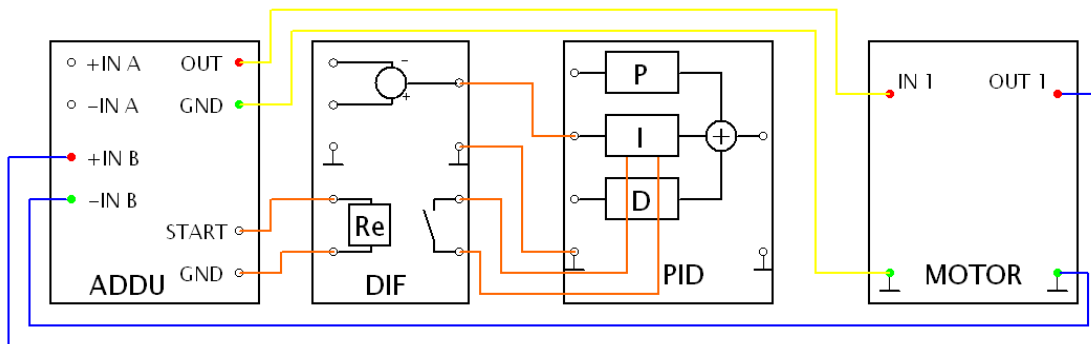
2.13 I regulátor soustava motor-generátor

Úkol: Porovnejte zapojení soustavy motor-generátor s integračním regulátorem a bez regulátoru.

Připravte si bloky DIF, PID, MOTOR, R DEC

Tabulka 38 : Hodnoty I regulátor - motor

I regulátor
$C_i=100\text{nF}$
$R_i=20\text{k}\Omega$ (R DEC)

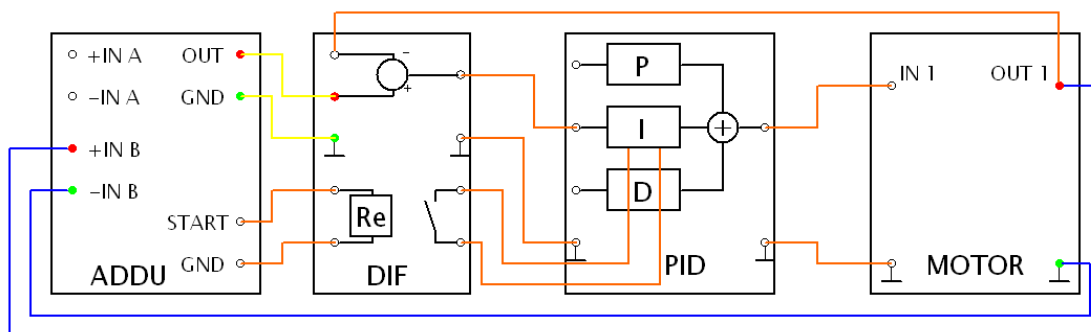

Obrázek 87 : Měřící obvod motor-generator bez I regulátoru

Postup: Zapojili jsme obvod podle schématu na obrázku 87. Spustili program rc 2000 a v panelu **output** našli vytvořenou skokovou funkci *skok3.ai0*. Zaznamenali jsme první průběh podle první řádky tabulky 39.

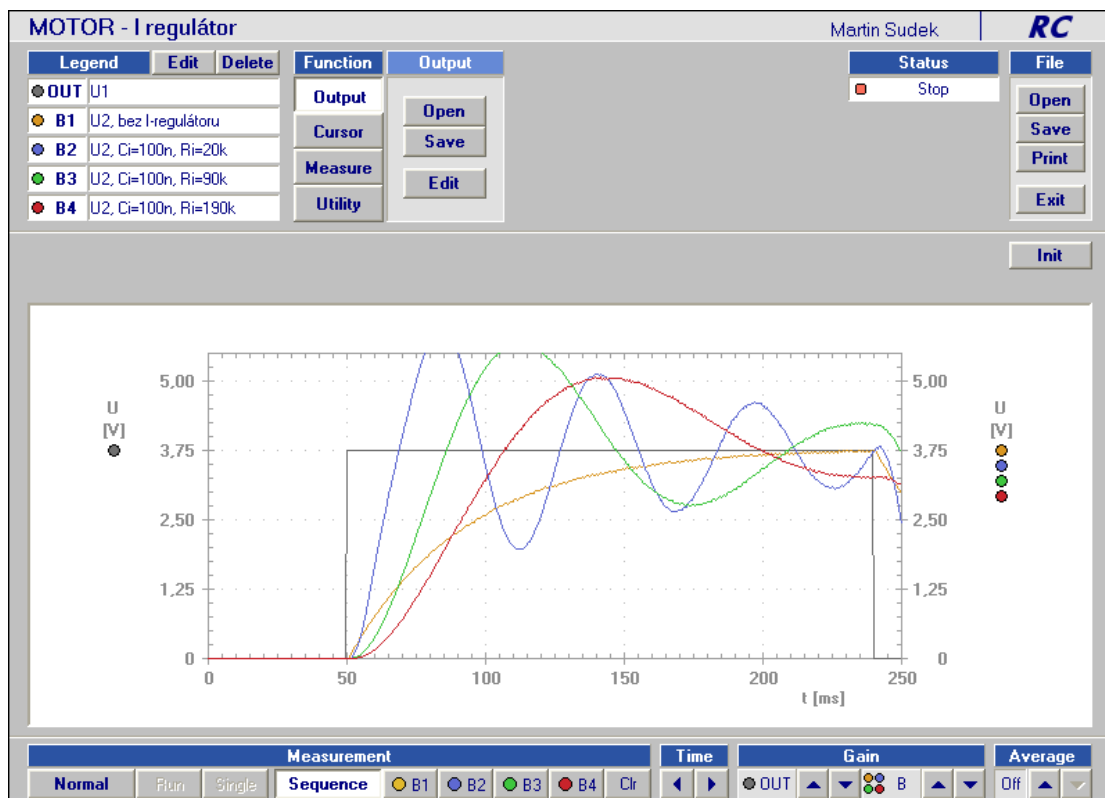
Tabulka 39 : Hodnoty I regulátoru a jeho zapojení

Zapojení	I regulator
Motor-Generátor bez I regulátoru	
Motor-Generátor s I regulátorem	$C_i=100\text{nF}$, $R_i=20\text{k}\Omega$
Motor-Generátor s I regulátorem	$C_i=100\text{nF}$, $R_i=90\text{k}\Omega$
Motor-Generátor s I regulátorem	$C_i=100\text{nF}$, $R_i=190\text{k}\Omega$

Obrázek 88 : Měřící obvod motor generátor s I regulátorem

Přepojili jsme zapojení podle obrázku 88 a pokračovali dále podle tabulky 39. Průběhy jsou zaznamenány na obrázku 89.

Obrázek 89 : I motor-generátor RC didactic

Závěr: Zapojení bez regulátoru se pomalu blíží k požadované hodnotě. Zapojení s regulátorem, se podle velikosti odporu rezistoru jednou či vícekrát překmitne přes požadovanou hodnotu a postupně se ustálí.

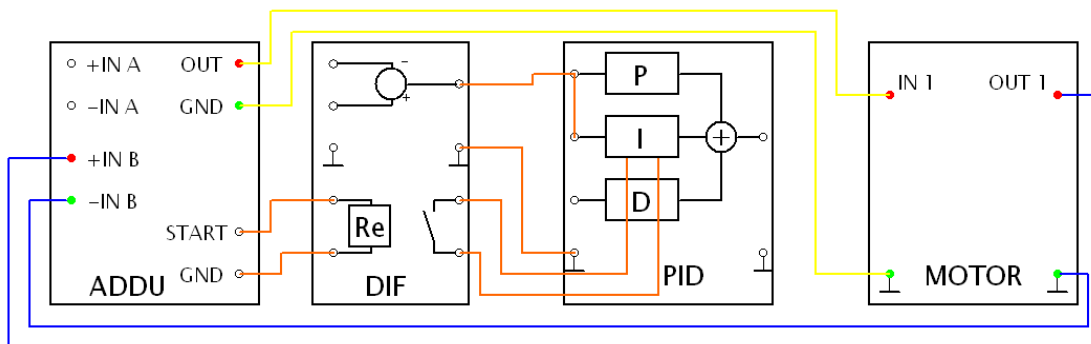
2.14 PI regulátor soustava motor-generátor

Úkol: Porovnejte zapojení soustavy motor-generátor s proporcionálně-integračním regulátorem a bez regulátoru.

Připravte si bloky DIF, PID, MOTOR, R DEC

Tabulka 40: Hodnoty PI regulátor - motor

P regulátor	I regulátor
$R_1=10k\Omega$	$C_i=100nF$
$R_2=50k\Omega$	$R_i=90k\Omega$ (R DEC)

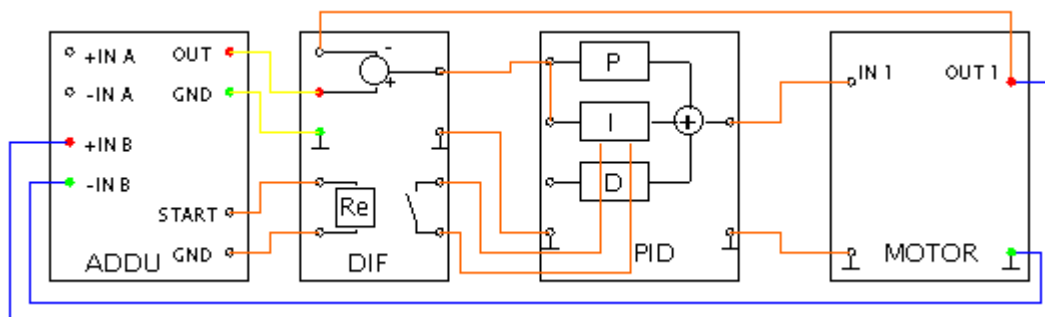

Obrázek 90 : Měřící obvod motor bez PI regulátoru

Postup: Zapojili jsme obvod podle schématu na obrázku 90. Spustili program rc 2000 a v panelu **output** našli vytvořenou skokovou funkci *skok3.aio*. Zaznamenali jsme první průběh podle první řádky tabulky 41.

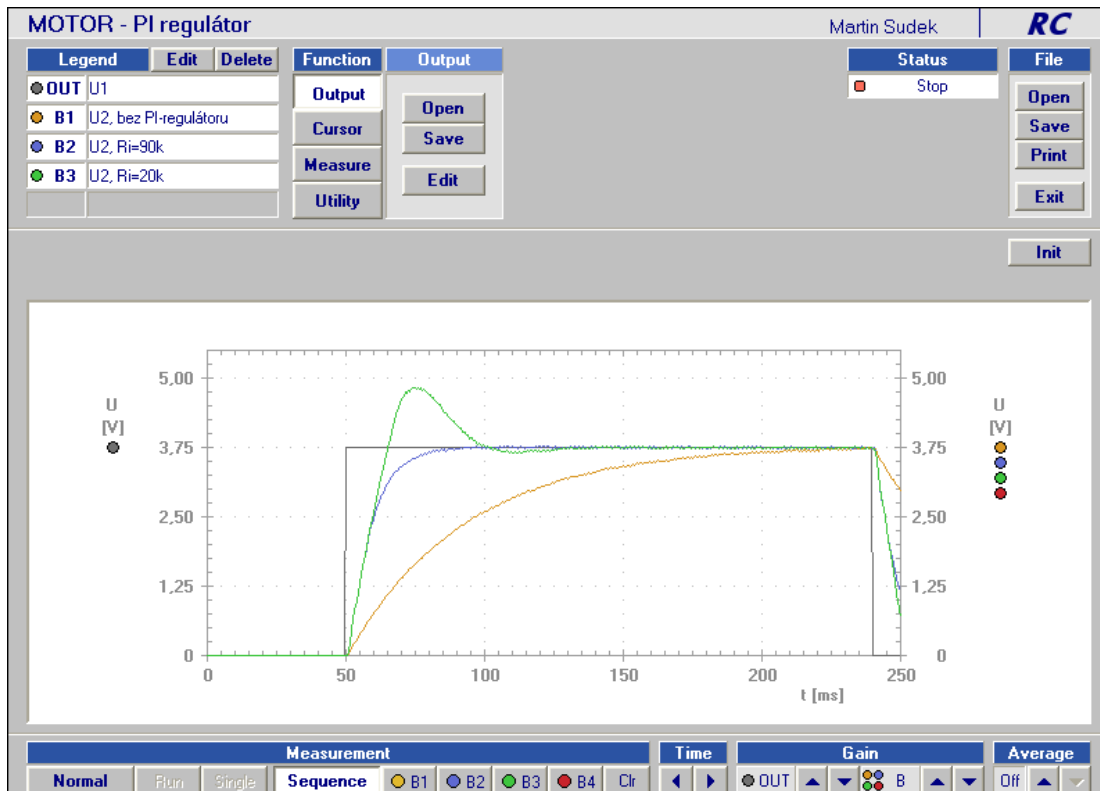
Tabulka 41 : Hodnoty motor-generátor PI regulátor a jeho zapojení

Zapojení	P regulator	I regulator
MG bez PI regulátoru		
MG s PI regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=90k\Omega$
MG s PI regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=20k\Omega$

Obrázek 91 : Měřící obvod motor generátor s PI regulátorem

Přepojili jsme zapojení podle obrázku 91 a pokračovali dále podle tabulky 41. Průběhy jsou zaznamenány na obrázku 92.

Obrázek 92 : PI motor-generátor RC didactic

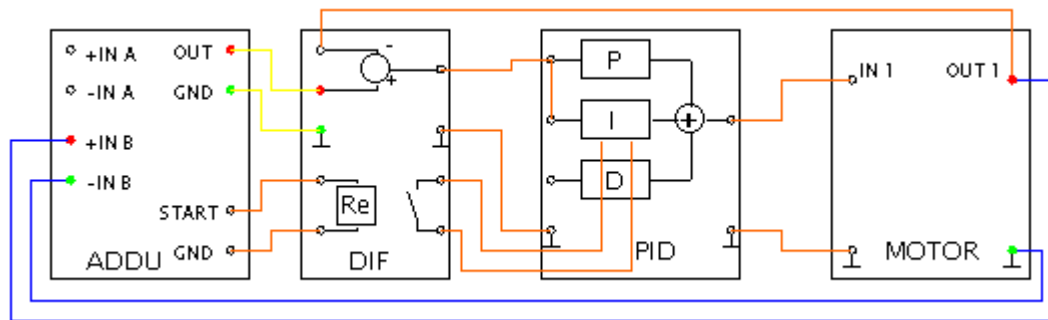
Závěr: : Bez regulace se křivka pomalu přibližuje požadované hodnotě. S regulací průběh B2 dojde k aperiodické regulaci a B3 regulace s překmitem.

2.15 Porovnání regulace soustavy Motor-Generátor a modelové soustavy členu T1

Pokud jsme dobře identifikovali soustavu motor-generátor, musí být regulace modelové soustavy a regulace identifikované soustavy obdobná.

Úkol: Porovnejte zapojení soustavy motor-generátor s PI regulátorem a bez regulátoru.

Připravte si bloky DIF, PID, DELAY, MOTOR, R DEC, C DEC

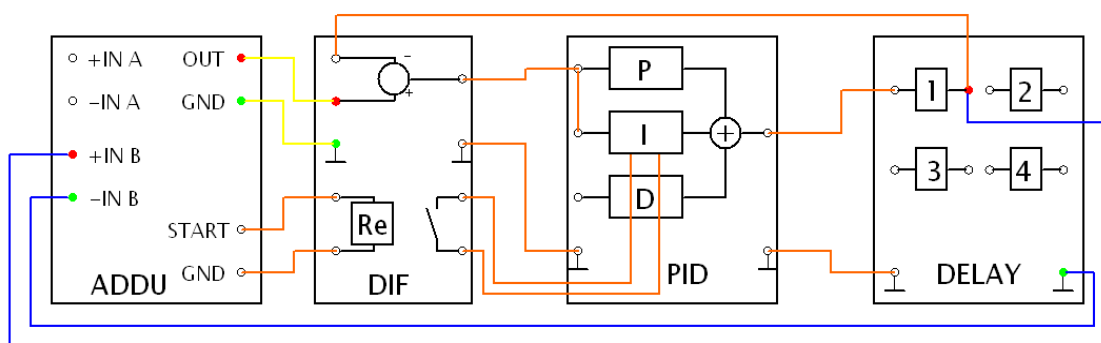

Obrázek 93 : měřící obvod motor s PI regulátorem-porovnání

Postup: Zapojili jsme obvod podle schématu na obrázku 93. Spustili program rc 2000 a v panelu **output** našli vytvořenou skokovou funkci *skok3.ai0*. Zaznamenali jsme průběh podle první řádky tabulky 42.

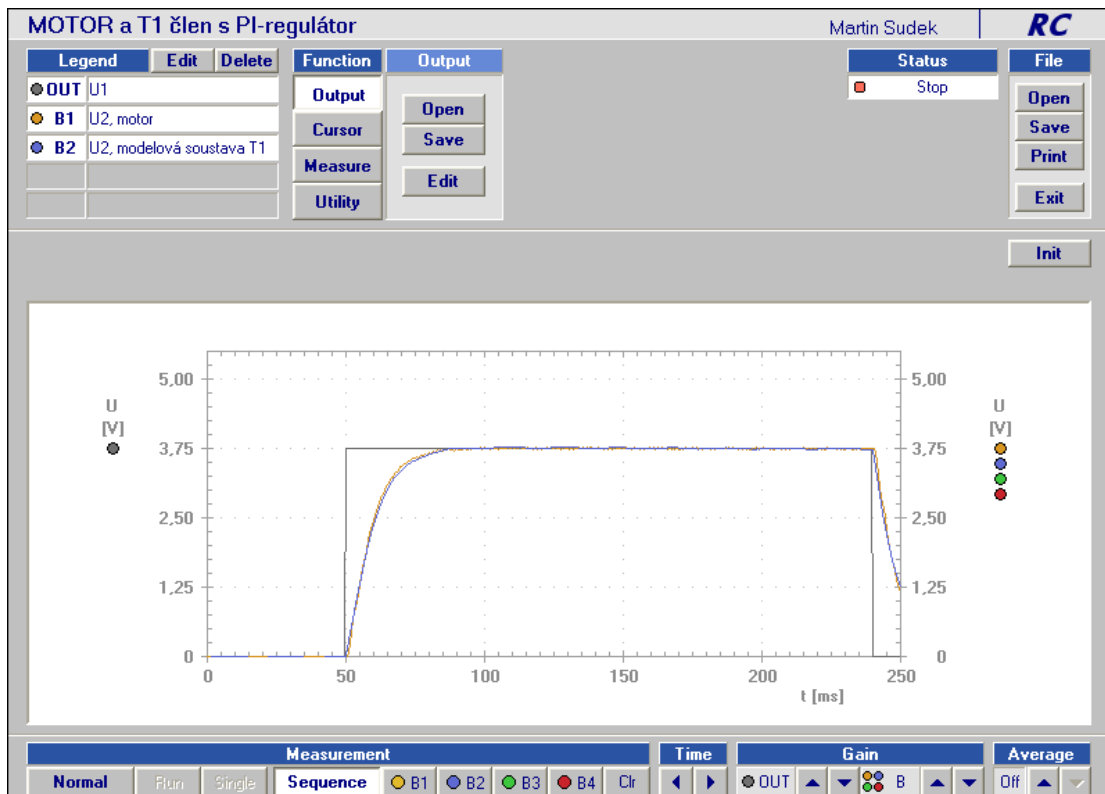
Tabulka 42 : : Porovnání hodnoty motor-generátor PI regulátor a jeho zapojení

Zapojení	P regulator	I regulator
MG s PI regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=90k\Omega$
T1 s PI regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=20k\Omega$
T1	$R_1=1M\Omega$, $C_1=40nF$ (C DEC)	

Obrázek 94 : Měřící obvod T1 s PI regulátorem-porovnání

Přepojili jsme měřící obvod podle obrázku 94 a zaznamenali do programu rc 2000 průběh modelové soustavy T1 s PI regulátorem. Oba průběhy jsou zobrazeny na obrázku 95.

Obrázek 95 : T1 s PI regulátorem RC didactic

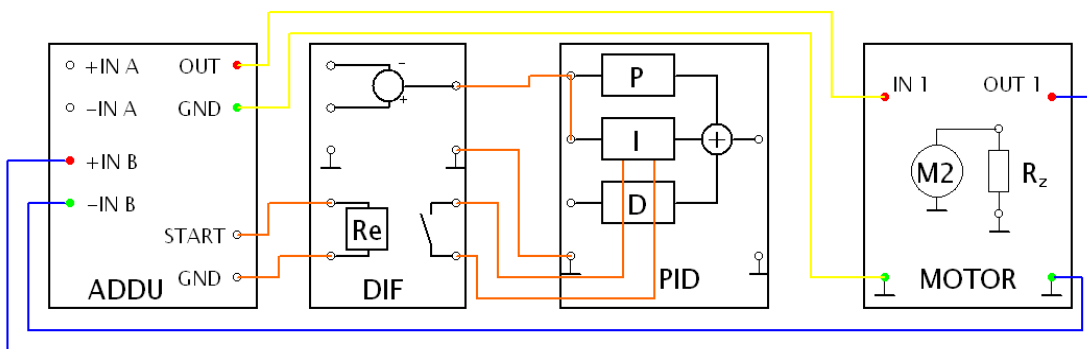
Závěr: Na průběhu je vidět shoda modelové soustavy T1 s PI regulátorem se soustavou motor-generátor s PI regulátorem.

2.16 Měření 1 - Zatížená soustava Motor-generátor s PI regulátorem

Otáčky motoru bez regulátoru (při konstantním budícím napětí) jsou závislé na zatížení motoru. Úkolem regulátoru je udržet otáčky motoru konstantní při změnách zatížení. Pro soustavu Motor-generátor bez PI regulátoru použijte měřící obvod podle obrázku 96 pro soustavu Motor-generátor a PI regulátorem použijte, viz obrázek 97.

Zátěž soustavy Motor-generátor realizujte zatížením výstupu M2 rezistorem $R=10\Omega$

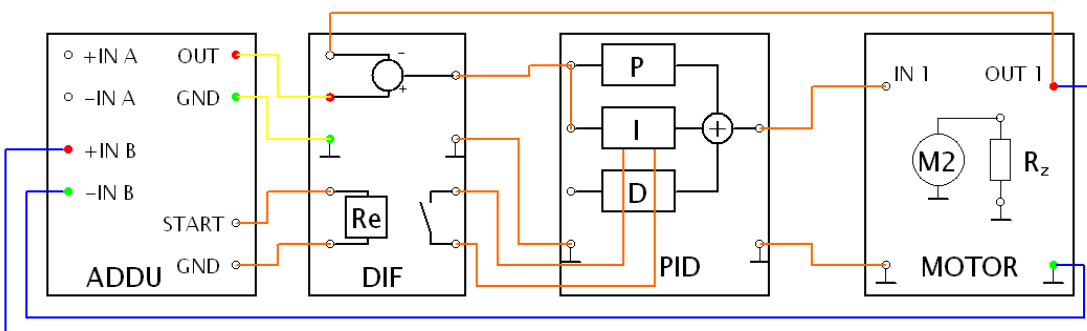

Obrázek 96 : Měřící obvod motor bez PI regulátoru-zatížení

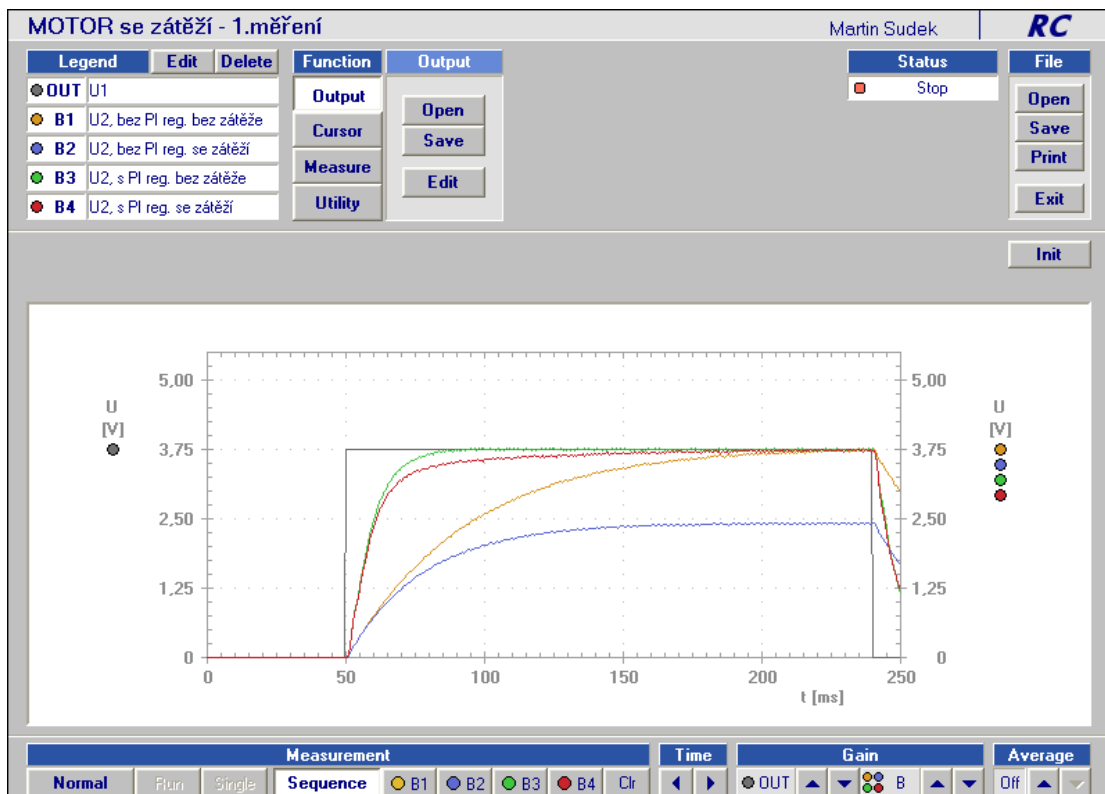
Postup: Zapojili jsme obvod podle schématu na obrázku 96, spustili program rc 2000 a zaznamenali první dvě charakteristiky. Po přepojení podle obrázku 97 jsme zaznamenali charakteristiky druhých dvou měření, viz obrázek 98.

Tabulka 43 : hodnoty měření 1 motor-generátor PI regulátor a jeho zapojení

Zapojení	P regulator	I regulator
MG bez PI regulátoru		
MG bez PI regulátoru se zátěží $R_z=10\Omega$		
MG s PI regulátorem	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=90k\Omega$
MG s PI regulátorem se zátěží	$R_1=10k\Omega$, $R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF$, $R_i=90k\Omega$

Obrázek 97 : Měřící obvod motor-generátor s PI regulátorem-zatížení

Obrázek 98 : Motor se zátěží 1. měření RC didactic

Závěr: Žlutý průběh: bez regulace a zátěže pomalu se blíží požadované hodnotě.

Modrý průběh: bez regulace se zátěží. Zátěž sníží jeho maximum.

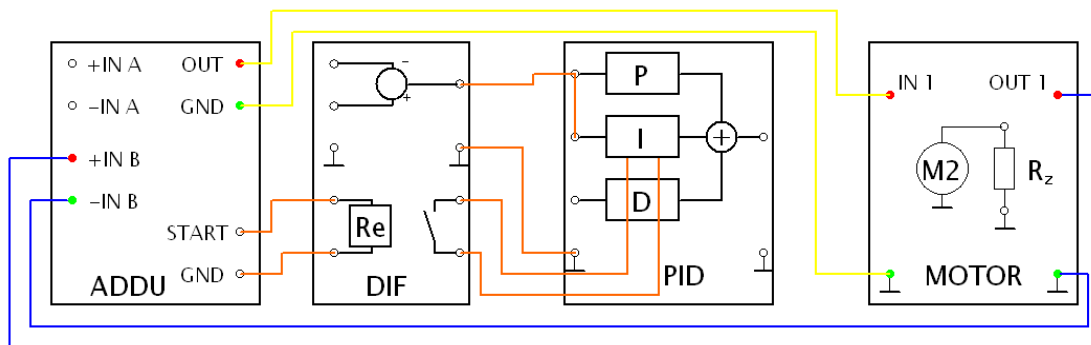
Zelený průběh: s regulací bez zátěže rychle reguluje na požadovanou hodnotu

Červený průběh: s regulací se zátěží rychle reguluje na požadovanou hodnotu ale ztráty na zátěži zpomalí regulaci

2.17 Měření 2 - Zatížená soustava Motor-generátor s PI regulátorem

Úkol: Porovnejte zapojení soustavy motor-generátor s PI regulátorem a bez regulátoru při nahodilém zatěžování rezistorem $R=10\Omega$.

Připravte si bloky DIF, PID, DELAY, MOTOR, R DEC, C DEC

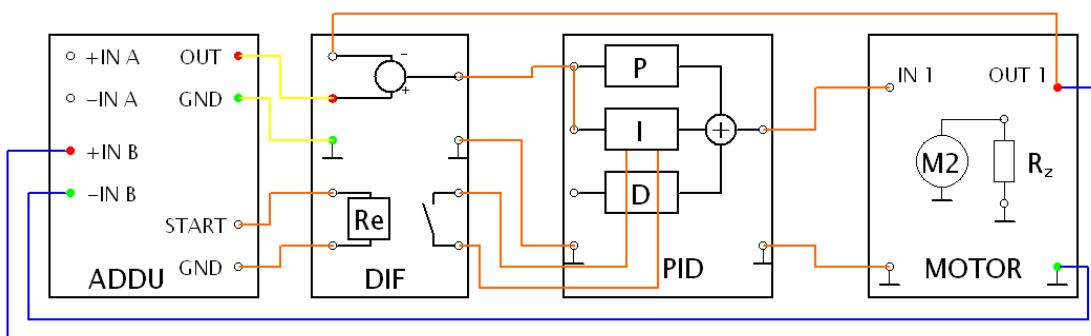

Obrázek 99 : Měřící obvod motor bez PI regulátoru - měření 2

Postup: Zapojili jsme obvod dle obrázku 99. Spustili program rc2000 nastavili časovou osu TIME na 2s/dílek(asi 10s měření) nahodile zatěžovali rezistorem $R_z=10\Omega$. Měření jsme zaznamenali. Změnili zapojení dle obrázku 100 a hodnot z tabulky 44. Spustili měření a nahodile zatěžovali stejným rezistorem.

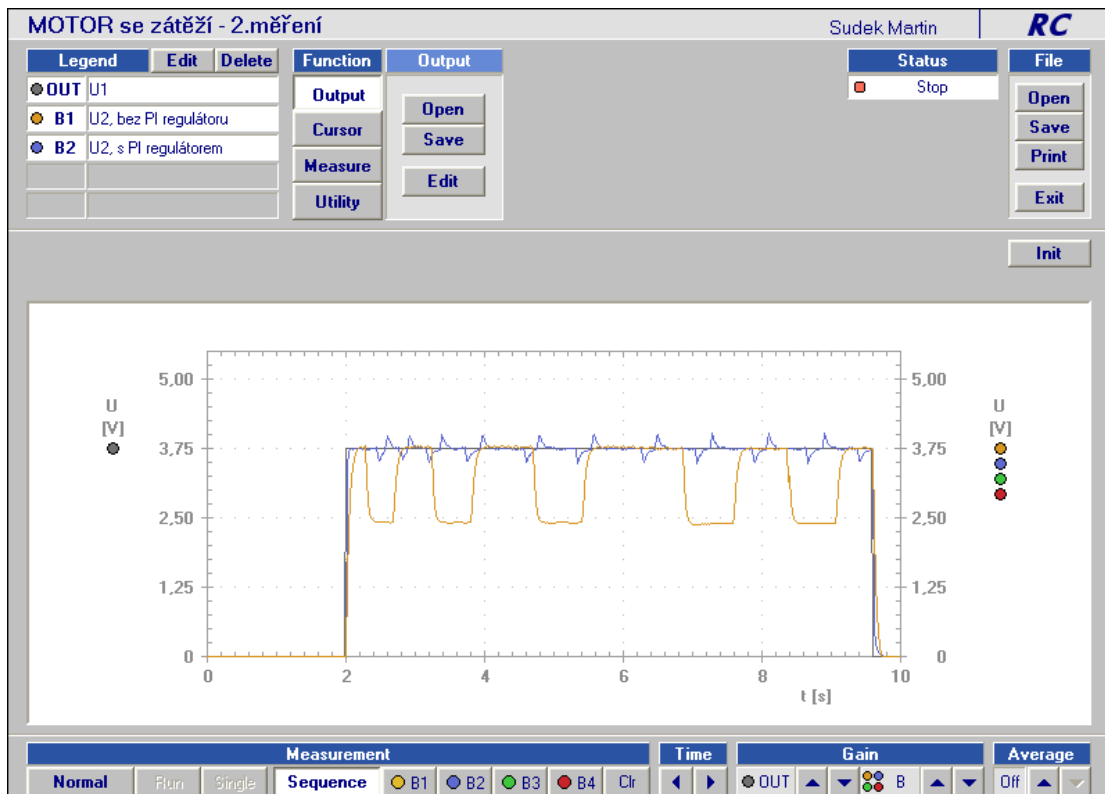
Tabulka 44 : Hodnoty měření 2 motor-generátor PI regulátor a jeho zapojení

Zapojení	P regulator	I regulator
MG bez PI regulátoru nahodilé zátěžování $R_z=10\Omega$		
MG s PI regulátoru nahodilé zátěžování $R_z=10\Omega$		
	$R_1=10k\Omega, R_2=50k\Omega$	$C_i=100nF, R_i=90k\Omega$

Obrázek 100 : Měřící obvod motor-generátor s PI regulátorem - měření 2

Zaznamenané průběhy jsou zobrazeny na obrázku 101.

Obrázek 101 : Motor se zátěží 2. měření

Závěr: Žlutý průběh: bez regulace. Při zatížení prudce klesne napětí.

Modrý průběh: s regulací. Dojde k malé výchylce a posléze je systém doregulován na požadovanou hodnotu.